

„Kötelező olvasmány. Felmerül bennünk a gyanú:
Brooks talán tud valamit, amit mi nem.”— SIMON PEGG

WORLD WAR

ZOMBIHÁBORÚ

MAX BROOKS

Max Brooks

World War

ZOMBHABORÚ

Max Brooks
World War

ZOMBIHÁBORÚ

Könyvmolyképző Kiadó, 2011

Írta: Max Brooks
A mű eredeti címe: World War Z
A művet eredetileg kiadta: Gerald Duckworth & Co. Ltd.

Fordította: Pásztor Zoltán
A szöveget gondozta: Dávid Anna

Copyright © 2006 by Max Brooks

ISBN 978 963 245 370 5

© Kiadta a Könyvmolyképző Kiadó, 2011-ben
Cím: 6701 Szeged, Pf. 784
Tel.: (62) 551-132, Fax: (62) 551-139
www.konyvmolykepzo.hu
E-mail: info@konyvmolykepzo.hu
Felelős kiadó: A. Katona Ildikó

Műszaki szerkesztő: Balogh József, Gerencsér Gábor
Korrektorok: Ohnmacht Magdolna, Gera Zsuzsa
Nyomta és kötötte a Kinizsi Nyomda Kft., Debrecen
Felelős vezető: Bördős János ügyvezető igazgató

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített kiadásának jogát is. A kiadó írásbeli engedélye nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmilyen formában – akár elektronikusan vagy mechanikusan, beleértve a fénymásolást és bármilyen adattárolást – nem sokszorosítható.

*Henry Michaels Brooksnek,
aki miatt megváltoztatnám a világot*

ELŐSZÓ

Sok névvel illetik: „válság”, „sötét korszak”, „vándorhalál”, de újabb, divatosabb elnevezések is felbukkannak, például „Z-háború” vagy akár „első zombiháború”. Ez utóbbi nekem különösen ellenszenves, mert burkoltan feltételezi a második zombiháború eljöveteletét. Én egyszerűen csak zombiháborúnak nevezem, és bár sokak szerint a „zombi” elnevezés tudományos szemszögből pontatlannak minősül, nemigen találunk olyan általánosan elfogadott szót, amellyel egyszerűbben megnevezhetnénk a lényeket, akik kis híján kiirtottak bennünket. A „zombi” iszonyúan erős szó marad; hihetetlenül sok emléket és érzést hoz felszínre – és éppen ezekről szól a könyv.

Az emberiség történetének legnagyobb konfliktusáról szóló beszámoló egy jóval kisebb, személyes konfliktusnak köszönheti születését: nem voltunk egy véleményen az ENSZ Háborús Vizsgálóbizottságának elnökével. Igazi szenvedéllyel végeztem ezt a munkát. Rengeteget utaztam, különféle komoly belépési engedélyeket kaptam, emberi és gépi fordítókkal dolgoztam, és mindig velem volt kisméretű, de szinte felbecsülhetetlen értékű, hangvezérelt elektroírnokom is (a legnagyobb ajándék a világ legrosszabb gépiprója számára), tehát joggal feltételeztem, hogy fontos és értékes feladatot végzek. Éppen ezért döböntett meg, hogy a munkámnak csaknem a felét törölték a jelentés végleges változatából.

„Túlságosan közvetlen hangvételi volt” – mondta az elnök sokadik távértelkezletünkön. „Túl sok benne a személyes vélemény meg az érzelem. A jelentésnek nem erről kell szólania. Nekünk

világos tények és számok kellenek, az emberi tényező csak megzavar.” Tulajdonképpen következetes volt. A hivatalos jelentés szögletes adathalmaz lett, amolyan tárgyilagos utójelentés, amelyből a következő nemzedékek tanulmányozhatták ennek az apokaliptikus évtizednek az eseményeit, méghozzá az emberi tényező befolyása nélkül. De nem pont az emberi tényező köt össze bennünket a múlttal? A jövő nemzedékeit sem az időrendben felsorolt események és a halálzási statisztikák fogják izgatni, inkább a hozzájuk hasonló emberek személyes beszámolóira lesznek kíváncsiak. Ha kizárjuk az emberi tényezőt, fennáll a veszélye, hogy az olvasó nem lesz képes átélni a történelmet, amely ezáltal könnyebben megismétli önmagát. Végül is nem az emberi tényező különböztet meg bennünket az ellenségünktől, akiket utólag „élőhalottnak” nevezünk? E kételyeimet – talán kissé kötetlen hangnemben – a főnökömmel is megosztottam, és a végén kifakadtam: „Nem hagyhatjuk, hogy ezek a sztorik csak úgy eltűnjenek a semmibe!” „Akkor ne hagyjuk – felelte. – Írd meg mindet egy könyvben. Megvan még az összes jegyzeted, jogodban is áll felhasználni őket. Amit leírtál, annak a felét kidobták, de ki tiltja meg, hogy a sztorik a saját könyvedben tovább éljenek?”

Egyes kritikusok biztosan felróják majd nekem, hogy személyes hangvételű történelemlétkönyvet írtam, ráadásul ilyen kevéssel a globális borzalmak befejeződése után, hiszen még csak tizenkét éve, hogy az Egyesült Államokban kihirdették a Győzelem Napját, amit Kína, az utolsó világhatalom is alig tíz éve ünnepelhetett. A többség a GYNK-t („Győzelem Napja Kínában”) tartja a háború hivatalos végének, ezért még nem sok rálátásunk lehet az eseményekre. Egy ENSZ-es kollégám így fogalmazott: „Azóta nagyjából annyit éltünk békében, mint előtte háborúban.” Egyetérték az állításával, de hadd tegyem rögtön hozzá: ez a generáció tengernyi szenvedés és iszonyú harcok árán küzdötte ki mindannyiunknak ezt a békés évtizedet, és számunkra az idő egyszerre barát és ellenség. Tény, hogy az elkövetkező években átértékeljük az

emlékeinket, és egyre világosabban látjuk majd, mit hogyan kellett volna tennünk, de ezek az emlékek rohamosan fogynak, mert olyan sérült vagy gyenge testbe szorultak, amely küzdött ugyan a győzelemért, ám annak édes ízét már aligha élvezheti. Köztudott, hogy a várható élettartam világátlagáé még csak meg sem közelíti a háború előttiét. Az emberek alultápláltak és szenvednek a rengeteg szennyező anyagtól, miközben rég kihalt betegségek is felbukkantak. Nem jobb a helyzet az Egyesült Államokban sem, noha lassan újjáéled a gazdasága, az egészségügyi ellátás pedig tűrhetőnek mondható, de egyszerűen sehol nincs elegendő forrás a testileg és lelkileg sérült áldozatok érdemi kezelésére. Az idő tehát az ellenségünk, így lemondtam az utólagos előrelátás hívságáról és közzétettem a túlélők beszámolóit. Sok év múlva talán megint jön valaki, és feljegyezi a még idősebb, még bölcsőbb túlélők emlékeit – ki tudja, hátha én leszek az egyik.

Ez a kötet tehát elsősorban afféle emlékkönyv, de számos olyan műszaki, társadalmi, gazdasági és egyéb adat is felbukkan benne, amely az eredeti vizsgálóbizottsági jelentésben is szerepelt, és köze van a bemutatott alakok történetéhez. Ez az ő könyvük, nem pedig az enyém, ezért lehetőség szerint igyekeztem észrevétlen maradni. Kérdéseimet tulajdonképpen az olvasó nevében tettem fel. Véleményemet, bírálatomat próbáltam kiszorítani a beszélgetésekből, de ha mégis oda nem illő emberi tényezőt találnának a szövegben, az bizonyára az enyém.

KEZDŐDIK

KÍNAI ÁLLAMSZÖVETSÉG, CSUNGKING TARTOMÁNY

[A háború előtt ebben a régióban harmincötmillióan éltek. Mára alig ötvenezen maradtak. Az újjáépítési segélyek lassan érkeznek meg erre a vidékre, mert a kormány először a sűrűbben lakott part menti területeket akarja rendbe tenni. Nincs központi áramellátás, sem vezetékes víz; a lakosságnak be kell érnie a Jangce vizével. Az utcákról szerencsére már eltakarították a romokat, a helyi „biztonsági tanács” pedig megakadályozta a háború utáni zavargásokat. A tanács elnökével, Kuang Csingsu körzeti orvossal beszélgettem, aki hajlott kora és háborús sérülései ellenére még most is házhoz megy, ha hívják.]

A járvány első áldozataival egy eldugott faluban találkoztam, amelynek még csak hivatalos neve sem volt. Lakói Új-Tacsangnak nevezték, de leginkább csak nosztalgiából. Régi otthonuk, Ó-Tacsang már a Három Királyság idejében is létezett, több száz éves tanyákkal, házakkal, ősrégi fákkal volt tele. Amikor elkészült a Három Szurdok duzzasztógát, és mögötte emelkedni kezdett a vízszint, Tacsangot téglánként szétszedték, aztán egy magasabban fekvő területen újra felépítették. Ez az Új-Tacsang azonban már nem volt igazi település – tájmúzeumot csináltak belőle. A nyomorult parasztok már csak turistaként láthatták, hogy a házaik végül

is megmenekültek. Néhányan talán ezért döntöttek úgy, hogy saját, új falujukat is Új-Tacsangnak nevezik el, így legalább névben megmarad a kapocs régi otthonukkal. Jómagam nem is tudtam, hogy létezik ez a másik Új-Tacsang is, szóval gondolhatja, mennyire meg voltam kavarodva, amikor szóltak, hogy menjek ki oda.

A kórházban aznap este nyugodt éjszakánk volt, bár egyre szaporodtak az ittas vezetés miatti balesetek. A motorok is egyre népszerűbbek lettek. Akkoriban azt mondogattuk, hogy a maguk Harley-Davidsonjai több ifjú kínait öltek meg, mint a katonáik a koreai háborúban. Ezért is örültem egy kis üresjáratnak. Fáradt voltam, hasogatott a hátam, fájtt a lábfejem. Éppen kifelé ballagtam, hogy elszívjak egy cigarettát a pirkadati fényben, amikor meghallottam, hogy a nevemet mondják. Új volt az ügyeletesünk, nem is nagyon értette a telefonáló dialektusát. Annyit kihámozott belőle, hogy balesethez vagy beteghez kell menni, mert vészhelyzet van, tehát azonnal induljak.

Mit mondhattam volna? A fiatalabb orvosok csak pénzéhes tacsók, azt hiszik, hogy ez a szakma a bankszámla hizlalására való, tehát biztos voltam benne, hogy csak úgy nem mennének ki egy senkiházi nungminhez¹. Azt hiszem, a szívem mélyén örökre megmaradok forradalmárnak. „Kötelességünk, hogy felelőseknek tartssuk magunkat a népért.”² Ezek a szavak nekem még jelentenek valamit... Ilyen gondolatok keringtek a fejemben, miközben Deer³ terepjárással zötykölődtem a földúton, amelynek aszfaltozását a kormány már régen megígérte, de a kivitelezésig soha nem jutott el.

¹ Földműves, paraszt (a ford.).

² Részlet az „Idézetek Mao Ce-tung elnöktől” című, „Vörös Könyvecske” néven is ismert kiadványból. A fenti mondat „A japán agresszió elleni háború győzelme után kialakult helyzet és politikánk” című beszédben hangzott el 1945. augusztus 13-án.

³ Az összerétkelhajtású Deer kisteherautót a Great Wall Motors gyártotta még a háború előtt.

Borzasztóan nehéz volt megtalálni a falut. Hivatalosan nem is létezett, ezért a térképeken sem szerepelt. Többször is eltévedtem, és az utamba kerülő helyiektől kérdezgettem, merre tovább, de mind azt hitték, hogy a múzeumfalut keresem. Meglehetősen ingerült voltam, mire eljutottam a hegytetőn álló maroknyi házikóhoz. Nagyon ajánlom, hogy ne vaklárma legyen, gondoltam. De amint megláttam a betegeket, megbántam, hogy ilyesmit kívántam.

Heten voltak, félig öntudatlanul heverték a sebtében összeszedett gyerekágyakon. A falusiak az új faluházba vitték őket. A vakolatlan betonfalak között hideg és nyirkos volt a levegő, gondoltam is, hogy ilyen környezetben nem is fognak meggyógyulni. Kérdeztem a falusiaktól, hogy ki ápolja a betegeket, mire azt mondták, senki, mert az veszélyes lenne. A házat kívülről be is zárták. Ezek az emberek tényleg halálra voltak rémülve. Egyesek hajlongtak és sugdolóztak, mások félrevonulva imádkoztak. Dühített a viselkedésük, bár nem rájuk, nem az egyes emberekre haragudtam, hanem erre a tipikus kínai magatartásra. Több évszázadnyi idegen elnyomás, kizsákmányolás és megaláztatás után országunk végre elfoglalta az őt megillető helyet, Kína lett az emberiség Középső Királysága, a leggazdagabb, leggyorsabban fejlődő szuperhatalom, mindenek legfőbb irányítója. A világ még vonakodott elismerni, de ez volt „Kína évszázadának” hajnala, bár népünkben ekkor is éltek ilyen tudatlan parasztok, akik úgy kapaszkodtak a babonáikba, mint az oktalan kőkorszaki földtúrók.

Miközben tovább szidtam magamban a saját népem kultúráját, letérdeltem az első beteg mellé. A lánynak negyvenfokos láza volt, egész testében reszketett. Halkan nyöszörgött, amikor megpróbáltam megmozdítani a végtagjait. Jobb alkarján sebet, harapásnyomot láttam. Közelebbről is szemügyre vettem: a fogak lenyomata nem állatra utalt. Egyértelműen látszott, hogy a lányt egy kis termetű felnőtt vagy éppenséggel gyerek harapta meg. Feltételeztem, hogy a harapás okozta a fertőzést, de maga a seb meglepően tisztának tűnt. Ismét megkérdeztem hát a falusiaktól, hogy ki ápolja

a betegeket, mire megint azt felelték, hogy senki. Biztos voltam benne, hogy hazudnak, hiszen az embernek több bacilus van a szájában, mint az utolsó kóbor kutyának. Ha ennek a lánynak senki nem tisztította ki a sebét, hogyhogy nem fertőződött el?

Megvizsgáltam a másik hat beteget is. Ugyanolyan tüneteik voltak, rajtuk is hasonló harapásnyomokat találtam. Megkérdeztem a legértelmesebbnek tűnő falusit, hogy vajon honnan származnak a sebek. Azt mondta, a betegek akkor szerezték őket, amikor megpróbálták lefogni „azt a kölköt”.

Visszakérdeztem, hogy kiről beszél.

A nulladik beteget bezárták egy üres házba a falu másik végén. Tizenkét éves fiú volt. Kezét-lábát műanyag zsineggel összekötözték. A gyerek biztosan próbált kiszabadulni, mert ahogy feszegette a zsinórt, a csuklóját meg a lábát is szétvágta vele, mégsem vérzett. A többi sebénél sem láttam vérnyomot, még a hiányzó jobb nagylábujja helyén sem. Vergődött, mint egy vadállat, morgását pedig félig elnyelte a szájába tömött textil.

A falusiak először megpróbálták visszatartani. Figyelmeztettek, hogy ne éjre a fiúhoz, mert meg van átkozva. Erre csak vállat vontam, és előszedtem egy gumikesztyűt meg egy maszkot. A fiú bőre sűrű és hideg volt, akár a beton, amin feküdt. Sem a szívverését, sem a pulzusát nem találtam. Tágra nyílt szemei mélyen a szemgödrébe csúsztak, és rám szegezte a tekintetét, akár egy vadállat. Az egész vizsgálat alatt érthetetlenül ellenségesen viselkedett, összekötözött kezével felém kapkodott, betömött szájával is meg akart harapni.

Döbbenetes erővel vergődött, ezért meg kellett kérnem a két legmarkosabb férfit, hogy segítsenek lefogni. Először meg se mocantak, csak reszkettek az ajtóban, mint a kisnyulak. Elmagyaráztam nekik, hogy ha felveszik a maszkot meg a kesztyűt, akkor biztosan nem fognak megfertőződni. Erre is csak ingatták a fejüket, ezért szigorúan rájuk kellett parancsolnom, hogy segítsenek, bár nem is volt hozzá jogom.

Ez már hatott. A két melák letérdelt mellém, az egyik a fiú lábát fogta, a másik meg a kezét. Megpróbáltam vért venni tőle, de vér helyett csak sikamlós, barna folyadékot találtam. Miközben kihúztam a tűt, a fiú megint vad rángatózásba kezdett.

Az a segítőm, aki a gyerek kezét fogta le, egy idő után elfáradt és úgy gondolta, inkább biztosra megy – rátérdelt a fiú kezére, az meg újra vergődni kezdett, mire a bal karja hangos reccsenéssel eltört. A sing- és orsócsontja is átszakította szürke húsát. A fiú nem kiáltott fel, mintha észre se vette volna, mi történt, de a két falusinak ez is elég volt: felpattantak, és széleseben elkotródtak a szobából.

Jómagam is ösztönösen hátrahőköltem. Rösteltem a dolgot, mert jóformán egész életemben gyógyítottam – a Népi Felszabadító Hadseregben kaptam orvosi képzést, sőt, szinte ott nőtem fel. Volt elég dolgom harci sérülésekkel, sokszor kis híján én is ott hagytam a fogam, de most félttem, rettegtem ettől a gyenge gyerektől.

Amennyire bírt, megindult felém a padlón, és közben teljesen széthullott a bal karja. A hús meg az izom elvált a csonttól. A fiú kiszabadult jobb karjával hajtotta magát előre, azzal nem is törődött, hogy a bal még most is hozzá van kötözve.

Kirohantam a házból, és bezártam az ajtót. Próbáltam összeszedni magam, mert egyszerre fojtogatott a félelem és a szégyen. Még remegett a hangom, amikor megkérdeztem a falusiaktól, hogyan betegedett meg a gyerek. Senki sem felelt. A fiú halkán dörömbölni kezdett a vékony ajtón. Ijedtemben majdnem felugrottam, és azért fohászkoztam, nehogy észrevegyék, mennyire elsápadtam. A félelem és a kudarc miatt már ordítva követeltem, hogy mondják meg, mi történt a gyerekekkel.

Fiatal nő lépett előre, talán a fiú anyja lehetett. Látszott rajta, hogy napok óta sír. Bevallotta, hogy a fiú „holdat halászni” ment az apjával – így mondták a helyiek, ha búvárkodni mentek a Három Szurdok gát mögött elárasztott települések romjai közé. Összesen ezeregyszáz falu és városka került víz alá, de nagyobb városok is

voltak köztük, tehát joggal remélhették, hogy sikerül valami értékeset a felszínre hozniuk. Akkoriban sokan próbálkoztak, bár a törvény is szigorúan tiltotta. Az asszony elmondta, hogy nem fosztogatni mentek, csak a saját falujukban, Ó-Tacsangban merültek alá, hátha sikerül visszaszerezniük egy-két régi holmijukat az otthagyt házak környékéről. Többször is hangsúlyozta, hogy ez tényleg nem bűn, ezért megígértem neki, hogy semmiképpen nem szólok a rendőröknek. Ezután végre kibökte, hogy a fia sírva jött ki a vízből, mert valami megharapta a lábát. Ennél többet nem tudott, mert a víz sötét volt és zavaros. Az apja nem is került elő.

Előkaptam a mobilomat és gyorsan felhívtam régi elvtársamat, dr. Ku-Ven Kuejt, akivel a seregben szolgáltunk. Ku a csungkingi orvosi egyetem klinikáján dolgozott, és a fertőző betegségek is a szakterületéhez tartoztak. Udvariasan köszöntöttük egymást, váltottunk pár szót az egészségünkről meg az unokáinkról, elvégre így illik. Ezután beszámoltam neki a járványról, ő meg élcelődött egy sort a buta parasztok tisztálkodási szokásain. Próbáltam vele mulatni, de rögtön megjegyeztem, hogy valószínűleg komoly esetről van szó. Kissé vonakodva kérdezte, hogy milyen tünetekkel jár a betegség, én meg mindent elmondtam neki: az áldozatokat megharapták, magas lázuk van, a fiúnak meg leszakadt a karja... A telefon kijelzőjén láttam, hogy Ku arcáról lehervadt a mosoly.

Kérte, hogy mutassam meg a betegeket. Visszamentem a faluházba, és közelről végigpásztáztam őket a mobilommal. Mondta, hogy még közelebről mutassam meg a sebeiket. Miután ezt is megtettem, ismét a képernyőre néztem, de Ku addigra kikapcsolta a kameráját.

„Egyelőre maradj ott – folytatta, de mintha már csak messzebből hallottam volna a hangját. – Írj össze mindenkit, aki érintkezhetett a fertőzöttekkel. Aki már beteg, azt kötözzétek le. Ha valamelyik kómába esik, azonnal hagyjátok el a szobát és zárjátok le minden kijáratát.” Ku gépiesen hadart, mintha előre betanult szöveget mondott volna, vagy papírról olvasná. „Van fegyvered?” –

kérdezte utána. „Már hogy lenne?” – kérdeztem vissza. Aztán azt mondta, hogy hamarosan jelentkezik, csak elintéz egy-két telefont, és néhány órán belül a segítség is megérkezik a faluba.

Tulajdonképpen egy órán belül ott voltak. Ötvenen jöttek nagy, Z-8A típusú katonai helikopterekkel, egytől egyig vegyvédelmi ruhában. Azt mondták, az egészségügyi minisztériumtól jöttek. Nem tudom, kit akartak átverni ezzel a szöveggel. Agresszív, pökhendi, lekezelő stílusukról még ezek a mélyvidéki bumburnyákok is felismerték a Kuoanpu⁴ embereit.

Első útjuk a faluházba vezetett. A betegeknek kezét-lábát összekötözték, szájukat betömték, aztán hordágyon vitték ki őket az épületből. Elmentek a fiúért is, őt hullászámban hozták ki. Az anyja hangosan jajveszékelt, miközben a teljes lakosságot összeszeterelték „egészségügyi vizsgálatra”. Felírták a nevüket és vért vettek tőlük, mindenkit egyenként levetkőztettek és lefotóztak. Egy hajlott hátú, vézna öregasszony maradt a végére. Arcán ezernyi ránc, lábfeje apró, gyerekkorában biztosan elköötték. „Ez a ti büntetésetek!” – rázta csontos öklét az „orvosok” felé. „Fengtuért kaptátok!”

A Szellemvárosról beszélt, amelynek templomai és szentélyei a túlvilági létre készítették fel a halandókat. Emberek lakta részének jelentős hányada Ó-Tacsang sorsára jutott, mert akadályozta a legújabb Nagy Ugrást. Kiürítették, lerombolták, aztán elárasztották. Sosem voltam babonás, nem is engedhettem meg magamnak, hogy a tömegek ópiuma hatalmába kerítsen. Orvos vagyok, tudósember. Csak azt hiszem el, amit a saját szememmel látok. Számomra Fengtu mindig is csak olcsó, giccses turistalátványosság volt. A vénasszony szavai persze nem hatottak rám, de a hanghordozása, a haragja annál inkább... elég felfordulást látott már életében: szenvedett a hadurak és a japánok uralma alatt, végignézhette

⁴ Kuoanpu: a Kuocsia Ancsüan Pu, vagyis a kínai államvédelmi minisztérium (tulajdonképpen a titkosrendőrség) rövidített neve (a ford.).

a kulturális forradalom nevezetű rémálmot... és tudta, hogy újabb nagy vihar van készülőben, bár nem értette, csak érezte.

Kuej doktor viszont nagyon is jól is értette, mi folyik itt. A saját bőrét is kockáztatta, amikor figyelmeztetett, hogy legyen időm felkészülni és talán másoknak is szólni, mielőtt megérkeznek az „egészségügyi minisztérium” emberei. És mondott valamit, amit még nagyon régen, az egyik „jelentéktelen” szovjet határincidens idején hallottam tőle utoljára. Mindez 1969-ben történt. Egy föld alatti bunkerben lapultunk a Vuszuli folyó kínai oldalán, alig egy kilométerre a Csenpao-szigettől⁵, amit az oroszok vissza akartak foglalni tőlünk. Folyamatosan lőtték állásainkat.

Egy nálunk alig fiatalabb katona hasából próbáltunk kiszedni egy gránátrepeszt. A fiú vastagbele szétszakadt, egész köpenyünk csupa ürülék és vér volt. Hét másodpercenként újabb lövedék csapódott be a közelünkben, ezért a kiskatona fölé hajoltunk, nehogy föld kerüljön a sebbe, és ilyenkor hallottuk, ahogy halkán az anyjáért sírdogál. Más hangokat is hallottunk a bunker bejáratán túli koromsötétből, bár e kétségbeesett, dühös hangok gazdájának semmi keresnivalójuk nem volt a folyónak ezen az oldalán. Két katonánk őrizte a bejáratot, aztán az egyik hirtelen felüvöltött, hogy „itt a Szpecnaz!”⁶, és lőni kezdte a vaksötét éjszakát. Újabb lövéseket hallottunk, de hogy melyik kitől származott, azt már nem tudtuk megmondani.

A következő rakétánál megint a haldokló fiú fölé hajoltunk. Ku arca pár centire volt az enyémtől. Halántéka verítékben úszott. A petróleumlámpa halovány fényénél is jól láttam, hogy teljesen sápadt és egész testében remeg. A betegre nézett, aztán a bejáratra, aztán meg rám, és hirtelen így szólt: „Ne félj, nem lesz semmi baj.” És tőle aztán soha egy optimista kijelentést se hallottam. Ku betegesen borúlátó ember volt. Ha fáj a feje, az csak agydagyanat

⁵ A sziget orosz neve Damanszkij, a folyóé pedig Usszuri (a ford.).

⁶ Szpecnaz (Vojszka Szpecialnovo Naznacsenyija): orosz különleges katonai alakulat (a ford.).

lehetett, ha meg éppen lógott az eső lába, neki máris odalett az idei termés. Ő mindig így kezelte a helyzetet, és ez a taktika általában nyerőnek bizonyult. De most, hogy a rút valóság még az ő pesszimista képzelgéseit is felülmúlta, úgy döntött, hogy az ellenkező oldalról támadja meg a helyzetet. „Ne félj, nem lesz semmi baj.” És most először minden úgy lett, ahogy megjósolta – az oroszok nem keltek át a folyón, és még a kiskatonát is sikerült megmentenünk.

Ezután évekig azzal ugrattam, hogy jókora pácba kellett keverednünk, hogy egyetlen bizakodó kijelentés elhagyja a száját, mire mindig azt felelte, legközelebb sokkal rosszabbra kell fordulnia a helyzetnek, hogy megismételje, amit a bunkerben mondott. Időközben megöregedtünk, és küszöbön állt az a rosszabb helyzet. Megkérdezte tehát, hogy van-e nálam fegyver. „Nincs. Már hogy lenne?” – feleltem. Elhallgatott; biztosan mások is figyelték a beszélgetést. „Ne félj – mondta –, nem lesz semmi baj.” Így adta tudtomra, hogy nem egyedi esetről van szó. Szó nélkül letettem a telefont, aztán gyorsan felhívtam a lányomat Kuangcsouban.

A férje a China Telecomnál dolgozott, és havonta legalább egy hetet külföldön töltött. Mondtam a lányomnak, hogy jó volna, ha legközelebb elkísérné a férjét, persze vigyék az unokámat is, és maradjanak is kint, amíg csak lehet. Elmagyarázni már nem tudtam, mert romlani kezdett a térerő, amint megjelent az első helikopter. Még annyit mondhattam, hogy „ne félj, nem lesz semmi baj”.

[Kuang Csingsut a Kuoanpu letartóztatta és hivatalos vádemelés nélkül bebörtönözte. Mire kiszabadult, a járvány már átlépte Kína határait.]

TIBETI NÉPKÖZTÁRSASÁG, LHÁSA

[A világ legnépesebb városa még most sem tért magához a múlt heti választások után. A szociáldemokraták elsőprő győzelmet arattak a lámisták felett, az utcák most is hangosak az ünneplő tömegektől. Egy belvárosi kávézó kinti asztalánál beszélgettem Nuri Televaldival. Túl kellett kiabálnunk a mulatozókat.]

A járvány előtt a szárazföldi csempészet sosem volt népszerű. Rengeteg pénzbe került beszerezni a hamis útleveleket meg a turistabuszt, és persze a határ túloldalán is kellett bizonyos kapcsolatok, kellett a védelem. Akkoriban csak két jól fizető útvonal létezett, Thaiföld és Mianmar. Én Kasgarban laktam, onnan meg csak a FÁK-tagállamokba lehetett menni, persze oda senki nem vágyott, tulajdonképpen ezért is nem voltam sötou⁷. Importtal foglalkoztam: nyers ópiumot, csiszolatlan drágaköveket és fiúkat, lányokat hoztam be ezekből a primitív államcsökevényekből, meg mindent, amiért hajlandóak voltak fizetni. A járvány persze mindent megváltoztatott. Hirtelen megrohmoztak bennünket mindenféle ajánlattal, és nyilván nem csak a liutung zsenkou⁸ rétegeiből jöttek, hanem magasabb körökből is – megkerestek nagy szaktudású városiak, magángazdálkodók, sőt, alacsonyabb beosztású kormányhivatalnokok is. Nekik tényleg volt vesztenivalójuk. Amúgy nem érdekelte őket, hová kerülnek, csak az országot akarták elhagyni.

⁷ „Kígyófej”, vagyis csempész, aki a *zsensö* névvel illetett „emberi kígyókkal” foglalkozik.

⁸ Kína „lebegő lakosai”, az elmaradott vidékekről származó fiatal vendégmunkások.

Tudtad, hogy mi elől menekülnek?

Hallottunk ezt-azt. Kasgarban ki is tört a járvány, de a kormány persze hamar eltussolta az ügyet. Szóval sejtettük, hogy valami nincs rendben.

És a kormány nem próbált lekapcsolni benneteket?

De, hivatalosan igen. Szigorították a csempészetért kiszabható büntetést, és megerősítették a határátkelőket is. Egy-két sötöt nyilvánosan ki is végeztek, így akartak példát statuálni. Aki nem tudja, hogy is történt valójában, mert mondjuk, nem tőlem hallja, az könnyen elhiheti, hogy sikeres volt az akciójuk.

Szóval szerinted nem volt az.

Annyi biztos, hogy jó néhány embert gazdaggá tettem – határőröket, hivatalnokokat, rendőröket, de még a polgármestert is. Kínában még ekkor is jó idők jártak, és az emberek igyekeztek minél több százjüanosen viszontlátni Mao elvtárs arcképét, elvégre így a legkellemesebb megemlékezni róla.

Tehát neked is jól ment a sorod.

Kasgarban felpezsdült az élet. Úgy tippelem, hogy a nyugat felé tartó szárazföldi emberszállítmányok legalább kilencven százaléka a városon ment át, de olyan is volt, aki repülővel utazott tovább.

Repülővel?

De nem sokan. Hébe-hóba besegítettem, ha néhány zsenső repülni akart – elintéztem, hogy feljussanak valamelyik teherszállítóra, ami leteszi őket Kazahsztánban vagy a ruszki knál. Mifelénk ritka volt

az ilyesmi, de keleten, mondjuk Kuangtungban vagy Csiangszuban hetente több ezren szálltak így repülőre.

Ezt kifejtenéd bővebben?

A légi embercsempészet főleg a keleti tartományokban lett nagy biznisz. Az a vidék tele volt pénzes ügyfelekkel, akik röhögve kicsengették a teljes útiköltséget meg a vízumot. Leballagtak a gépről Londonban, Rómában vagy akár San Franciscóban, becsekkoltak a hotelban, elindultak várost nézni, aztán eltűntek, mint a kámfor. Az ilyen akciókban volt a nagy lóvé. Mindig is szerettem volna betörni erre a piacra.

És a fertőzés? Azzal nem is lehetett lebukni?

Csak az 575-ös járat után keményítettek be. A repülőkön kezdetben nem nagyon lehetett fertőzöttel találkozni, vagy ha mégis, akkor az illető még csak a legelső stádiumban járhatott. A légi szállítással foglalkozó sötouk iszonyú óvatosak voltak. Ha a delikvensnél észrevették az előrehaladott betegség legapróbb tünetét, már szóba se álltak vele, messziről elkerülték. Nyilván védtek a saját üzletüket. Aki a sötout nem tudja átverni, az a kinti bevándorlási hivatalnál se lesz nyerő – ez volt az aranyszabály. Aki pedig makkegészségesnek nézett ki, és úgy is viselkedett, az meg az idővel futott versenyt. Még az 575-ös járat előtt hallottam egy házaspárról. A fickó baromi pénzes üzletember volt, de sajnos megharapták. A seb közelében nem volt nagyobb ér, tehát, ugye, lassabban terjedt szét benne a kórság. Az asszonnyal biztos azt gondolták, hogy Nyugaton már van rá gyógymód, de sokan mások is ezt hitték. Szóval eljutottak Párizsba, de amint beléptek a hotelszobába, a fickó már kezdte is elhagyni magát. Az asszony rögtön orvost akart hívni, de a férje megtiltotta neki, mert félt, hogy azonnal kitoloncolnák őket. Inkább megparancsolta a nőnek, hogy hagyja ott és lépjen le, aztán

kómába esett, a nő meg elhagyta a hotelt. A személyzet egy ideig tűrte a bentről hallatszó morgást meg a többi zajt, de két nap után a „NE ZAVARJON” tábla ellenére is benyitottak a szobába. Nem tudom, így kezdődött-e a párizsi járvány – ha igen, akkor nem lennék meglepve.

Azt mondd, nem hívtak orvost, mert féltek a kitoloncolástól, pedig pont azért mentek Nyugatra, mert azt hitték, hogy ott már megvan a gyógy mód. Te érted ezt?

A menekültek lelkébe nem igazán látunk bele. Nem tudták, mitévők legyenek. Két tűz közé kerültek: egyik oldalon ott volt a betegség, a másikon meg a saját kormányuk, aki begyűjtötte és ugye elég sajátos módon kezelte a fertőzötteket. Akinek az ismerőse, családtagja vagy akár a gyereke megfertőződik, nyilván eget-földet megmozgat, hogy eljuttassa külföldre, ha azt hiszi, hogy ott talán van remény a gyógyulásra – és mint tudjuk, a remény hal meg utoljára.

Azt mondtad, hogy annak a férfinak a felesége a többi zensővel együtt eltűnt, mint a kámfor.

Ez már a járvány előtt is így működött. Van, aki a rokonaihoz megy, mások a barátaiknál kötnek ki. A szegényebbek közül jó néhánynak le is kellett törlesztenie a paóját⁹ a helyi kínai maffia felé. A többségük persze inkább elrejtőzött a fogadó ország aljnövényzetében.

Mármint a szegénylakta vidékeken?

Így is nevezhetjük őket. Mert ugye abban a társadalmi rétegben érdemes elrejtőzni, amit nem is nagyon akarnak észrevenni. Nem

⁹ A menekült által a célországban felhalmozott adósság.

véletlen, hogy Nyugaton legtöbbször a gettókból indult a járvány.

Egyesek szerint sok sötou is híresztelte, hogy más országokban már megvan a csodaszer.

Igen, voltak néhányan.

Te is mondtál ilyet?

[Hallgat.]

Nem.

[Megint hallgat.]

Az 575-ös járat mennyiben változtatta meg a légi embercsempészetet?

Szigorítottak a szabályokon, de nem minden országban. A sötouk óvatos fajták voltak, de megtalálták a kiskapukat. Ahogy ők mondták: „minden gazdag háznak van hátsó bejárata”.

Ez pontosan mit jelentett?

Nyugat-Európa fokozta biztonsági intézkedéseit, úgyhogy Kelet-Európából közelítettünk. Az USA is bekeményített, de Mexikó felől lehetett próbálkozni. A gazdag fehér országok ettől nyilván nagyobb biztonságban érezték magukat, bár a fertőzés már a saját határaikon belül is felütötte a fejét. Persze én ehhez a témához nem értek annyira, mert főleg szárazföldi ügyekkel, azon belül is közép-ázsiai célországokkal foglalkoztam.

Azokba az államokba egyszerűbben lehetett bejutni?

Konkrétan könyörögtek, hogy üzleteljünk velünk. Anyagilag teljesen le voltak pusztulva, tohonya, korrupt hivatalnokaik meg tulajdonképpen százalékért segítettek nekünk a papírmunkában. Volt olyan sötou is – vagy nem is tudom, az ottani barbár nyelven hogy hívták –, aki direkt a régi szovjet államokon keresztül csempészte a zsensöket Indiába, Oroszországba, sőt, Iránba is, bár én igazából sose kérdeztem, nem is akartam tudni, mi a végső úti céljuk. Az én feladatom a határnál véget ért. Lepecsételtem a papírjait, megkapták a kocsijukra a megfelelő matricát, aztán kifizettem a határőröket, és zsebre tettem a részemet.

Sok fertőzöttet láttál?

Az elején még nem. A kór túl gyorsan pusztított. Nálunk nem úgy működött a dolog, mint a repülőutaknál. Kasgarba hetekig tartott az út, viszont a legenyhébb harapás is napokon belül végzett a beteggel. A kómába esett fertőzöttek többnyire a várostól messze, valahol az út mentén támadtak fel, a helyi hatóságok így hamar megtalálták és begyűjtötték őket. Ahogy terjedt a járvány, egy idő után már nem bírtak a fertőzöttekkel, ezért én is egyre többet láttam belőlük.

Veszélyesek voltak?

Többnyire nem, mert a családjuk megkötözte őket, meg a szájukat is betömtek. Csak annyit lehetett látni, hogy a kocsi hátuljában, vas-tag takarók vagy ruhák alatt mozgolódik valami. Néha szaggatott dörömbölés hallatszott a csomagtartóból, később aztán egyszerre többet is vittek, de akkor már fургonnal jártak, mindegyik fertőzöttet külön ládába rakták, még apró szellőzőlyukakat is vágtak

nekik. Érted, szellőzőlyukat... ezek marhára nem tudták, mi történik a szeretteikkkel.

És te tudtad?

Akkor már igen, de azt is tudtam, hogy hiába magyaráznám nekik, csak falra hányt borsó lenne. Úgyhogy elvettem tőlük a pénzt, aztán mehettek, amerre láttak. Szerencsésnek mondhatom magam, mert sosem kellett hajós embercsempészettel vergődnöm.

Az keményebb műfaj volt?

És veszélyesebb is. A part menti tartományokban ténykedő kollégáknak baromira kellett vigyázniuk, nehogy valamelyik beteg kiszabaduljon és végigfertőzze az egész hajót.

Olyankor mit csináltak?

Több „megoldásról” is hallottam. Volt olyan, hogy a hajó kikötött egy lakatlan partszakaszon – akár a célországban, akár máshol –, és ott „kirakodták” a fertőzött zsensőket. Egyik-másik kapitány inkább a nyílt tengeren szabadult meg a gúzsban fetrengő bagázstól. Ez megmagyarázná, hogy a kezdeti időszakban fürdőzők meg búvárok miért tűntek el nyom nélkül, és az is világos, hogy a szemtanúk miért láttak világoszerte fertőzötteket kísétálni a vízből. Hát, nekem ilyesmivel legalább nem kellett foglalkoznom.

Volt azért egy hasonló esetem, amikor rájöttem, hogy nem ártana lassan kiszállni. Jött egy ütött-kopott teherautó. A zárt raktérből nyöszörgést hallottam, rengeteg ököl püfölte az alumíniumfalat, a tragacs ide-oda hintázott. A sofőr mellett egy dúsgazdag hsziani befektetési bankár ült, aki amerikai hitelkártya-adósságok felvásárlásával szerezte a vagyonát. Volt rá pénze, hogy az egész rokonságát kimenekítse. Armani öltönye gyűrött és szakadt volt,

az arcán karmolásnyomok húzódtak, a szemében meg ott lobogott az örület tüze, amit egyre gyakrabban láthattam. A sofőr tekintete leginkább az enyémmre hasonlított – azt olvastam ki belőle, hogy nemsokára talán a hajunkra kenhetjük a pénzt. A szokásos összeg felül adtam neki még egy ötvenest, és sok szerencsét kívántam. Mást úgysem tehettem.

Merre tartott a kocsi?

Kirgizisztán felé.

GÖRÖGORSZÁG, METEORÁK

[A kolostorok megközelíthetetlen, meredek sziklatornyokra épültek, némelyik szinte függőleges oszlopon áll. Eredetileg a törökök támadásai ellen nyújtottak védelmet, de az élőhalottakkal szemben is hatásosnak bizonyultak. A háború után felhúzható fém- és falétrákkal tették kényelmesebbé a zarándokok és turisták közlekedését, ugyanis a Meteorák népszerűsége az utóbbi években folyamatosan nő. A látogatók egy része bölcsességre és megvilágosodásra vágyik, mások csak a békét keresik. Stanley MacDonald is ez utóbbiak közé tartozik. A kanadai veterán részt vett a hazája területén zajlott hadműveletek többségében, de az élőhalottakkal először egy másik háborúban találkozott, amikor a kanadai Patricia Hercegnő Könnyűgyalogság Harmadik Zászlóalja kábítószerellenes akciókat hajtott végre Kirgizisztánban.]

Kérem, ne keverjenek össze bennünket az amerikai Alfa-egységekkel. Ez még jóval azelőtt történt, hogy őket hadrendbe állították, még nem tört ki a pánik, és még Izrael sem rendelte el az

önkarantént... sőt, ekkor még előtte voltunk az első fokvárosi járványnak is. Épphogy terjedni kezdett a kór, ezért nem is sejtettük, mi vár ránk. Küldetésünk a szokásos módon csak az ópiumra meg a hasisra fókuszált, a terroristák ezeket exportálták a legnagyobb mennyiségben, és előtte abban a sziklás pusztaságban mással nem is találkoztunk. Csak kereskedőkre, orgyilkosokra és helyi erőkre számítottunk, ezekre voltunk felkészülve.

A barlang bejáratát könnyen megtaláltuk. Vérnyomok vezettek oda a karavántól. Rögtön tudtuk, hogy valami nincs rendben. Először is nem voltak hullák. A törzsi összecsapásoknál a halottakat mindig megcsonkították és otthagyták, hadd lássa mindenki. Vérből egyébként rengeteget láttunk, és rohadó, barnás húscsapatokat is találtunk, de holttest nem volt, csak a teherhordó öszvéreké. Láttszott, hogy nem fegyver végzett velük, inkább egy falka vadállat. A gyomrukat kitepték, testük jókora harapásnyomokkal volt tele. Gondoltuk, biztosan vadkuttyák jártak itt – falkában portyáztak a rohadt dögök. Akkorák voltak, mint a sarki farkasok.

Leginkább azon csodálkoztunk, hogy minden értékük a nyeregtáskákban maradt vagy a tetemek körül hevert szétszórva. Na most mindegy, hogy területi vitáról van szó vagy vallási, esetleg törzsi indíttatású az öldöklés, egy biztos: senki nem fog ottfelejteni fél mázsa első osztályú ópiumot, egy rakás lőfegyvert vagy éppen kisebb trófeákat, például karórát, cd-lejátszót, GPS-t.

A vádiban¹⁰ történt mészárlástól vérnyomok vezettek a hegyi ösvényre. Iszonyú sok vér volt. Akiből ennyi kifolyik, az többet nem kel fel. Valahogy mégis sikerülhetett neki, pedig nem látták el a sebeit, ugyanis más nyomokat nem találtunk. Annyi látszott, hogy a fickó vérezve rohant, aztán arca esett, a homokban még ott volt a képének véres lenyomata. Mégse fulladt meg, nem dobta fel a talpát, csak feküdt egy darabig, aztán feltápászkodott és ment tovább. A lábnyomok innentől egészen megváltoztak. A fickó lassabban

¹⁰ Sivatagi vízmosás, kiszáradt folyómeder (arab) (a ford.).

haladt, kisebbeket is lépett. Húzta a jobb lábát, nyilván ezért hagyta el kitaposott, magas szárú Nike-ját. A nyomokba belefolyt valami massa is. Nem vér volt, nem is embertől származott, de ennél többet nem tudtunk megállapítani a keményre száradt, feketés nyálkáról. Tehát ezeket a nyomokat követve jutottunk el a barlang bejáratához.

Nem lőttek ránk, nem kaptunk semmilyen fogadtatást. A barlang szája őrizetlenül, tárva-nyitva állt előttünk. Aztán megláttuk a hullákat – ezeket az embereket a saját robbanócsapdáik ölték meg. Mintha megpróbáltak volna... elfutni... kimenekülni onnan.

Beljebb, az első teremben egyoldalú tűzharc nyomait találtuk. Egyoldalú volt, mert csak az egyik sziklafalon találtunk kisebb löfegyverből származó golyónyomokat. A lövöldözők a másik oldalon voltak. Széttépték őket. A végtagjaik, a csontjaik szétmarcangolva, összezúzva heverték, egyik-másik letépett kar még szorongatta a régi Makarovot. Az egyik kézről hiányzott egy ujj, amire a terem túlsó végében bukkantam rá, méghozzá egy fegyvertelen férfi hullájánál. A fickó legalább száz lövést kapott, a golyózápor a fél fejét is leszakította – az ujjat a fogai között találtam meg.

A többi teremben is hasonló borzalmak fogadtak. Lerombolt barikádokat, eldobált fegyvereket láttunk. Újabb hullák, leszakadt testrészek. Csak az ép holttesteken találtunk egyszerű fejlődést. Mindenhol pépesre marcangolt nyakú, széttépett hasú hullák heverték. A szétfroccsent vérből, a lábnyomokból, a töltényhüvelyekből és a golyónyomokból világosan látszott, hogy az egész csata a betegszobában kezdődött.

Az összes ágy csupa vér volt. A szoba túlsó végében találtunk egy fej nélküli... orvost, azt hiszem; a földön hevert az egyik fekhely mellett, azon meg a mocskos lepedők és ruhák társaságában megtaláltuk a kitaposott, magas szárú Nike párját is.

Volt még egy járat, ahová benéztünk, de az már beomlott a robbanócsapdáktól. Egy kéz lógott ki a mészkörtörmelékből. Még

mozgott. Ösztönösen odahajoltam, megragadtam a kezét, és az is az enyémet. Acélos erővel kapcsolódott a markomba, kis híján szétmorzsolta az ujjaimat. Próbáltam szabadulni a szorításból, menekülni akartam, de csak nem engedett. Nekiveselkedtem, mindkét lábammal kitámasztottam magam. Először a kar bukkant elő, aztán a fej, a szétzúzott arc, a tágra nyílt szemek, a sűrke száj, aztán megjelent a másik kéz, az is belém csimpaszkodott, és megláttam a vállait is. Egyszer csak hanyatt estem, és jött velem az alak felső része is. Deréktől lefelé a sziklák alatt maradt, csak a belei kötötték össze a két felét. A torzó még ekkor is mozgott, kapaszkodott belém, próbálta a szájához húzni a karomat. Elővettem a pisztolyomat.

A fegyver csövét felfelé irányítottam, egyébként a füle mögé céloztam. Az agyveleje betérítette a fölöttünk húzódó sziklákat. Egyedül voltam az alagútban. Csak én láttam...

[Elhallgat.]

„Ismeretlen vegyi anyag hatásának volt kitéve” – ezt mondták az edmontonai bázison, de hozzátették, hogy talán csak a megelőző kezelésekre reagált rosszul a szervezetem. A rend kedvéért persze bedobták a poszttraumás stresszt is. Pihenjek sokat, és adjam ki magamból, dolgozzam fel a történeteket – ennyit mondtak.

Adjam ki magamból... így mondjuk a saját katonáinknak. Ha az ellenségnek tanácsoljuk ugyanezt, az már vallatás. Megtanítják nekünk, hogyan álljunk nekik ellen, hogyan védjük meg az elménket, a lelkünket. Azt viszont nem tanítják, hogyan védekezzünk a saját embereinkkel szemben – azokkal szemben, akik meg vannak róla győződve, hogy ők csak segítenek „tisztán látni”. Mégsem tudtak megtörni. Én törtem meg magamat. Hinni akartam nekik, szükségem volt a segítségükre. Jól képzett, tapasztalt katona voltam; tudtam, mit tehetek az embertársaimmal, és ők mit tehetnek velem. Azt hittem, mindenre fel vagyok készülve. [Üres tekintettel a

völgybe bámul.] De melyik épeszű ember lett volna felkészülve erre az egészszre?

BRAZÍLIA,
VALAHOL AZ AMAZÓNIAI ESŐERDŐ
MÉLYÉN

[Bekötött szemmel érzem, nehogy felfedhessem „vendéglátóim” tartózkodási helyét. A janomami indiánokat egyesek „vadak népének” is nevezik, bár nem tudni, hogy harcias természetüknek vagy a legmagasabb fákra költöztetett falvaiknak köszönhetően sikerült a modern világot is megszégyenítő módon átvészelnük a válságot. Azt sem tudhatjuk, hogy Fernando Oliveira, „a világ pereméről érkezett” csontsovány, kábítószerfüggő fehér ember a vendégük, a kabalájuk vagy éppen a foglyuk-e.]

Azzal nyugtatgattam magam, hogy én akkor is orvos vagyok. Persze, volt pénzem, egyre több, de én legalább életfontosságú műtėti beavatkozásokkal kerestem meg, nem tizenéves csitrik orrát farigcsáltam és nem is varrtam ilyen-olyan hímtagot kétes nemű popdívákra.¹¹ Orvos voltam, tényleg segítettem az embereken, és hiába mondja az öntelt, álszent Nyugat, hogy vétettem az orvosi etika ellen, mégis tőlük jött a legtöbb betegem.

A csomag egy órával a beteg előtt érkezett a reptérről a szokásos módon, jéggel teli hűtőtáskában. A szív mindig is borzasztóan ritka kincsnek számított. Májat és kötőszövetet bárhonnán lehetett szerezni, és miután életbe lépett a szervekre vonatkozó „feltételezett

¹¹ Rebesgették, hogy a háború előtt Szudánban a házasságtörésért elítélt férfiak hímtagját levágták, és világszerte a feketepiacon értékesítették.

beleegyezés” törvénye, veséhez is szinte bármelyik kórházban vagy hullaházban hozzá lehetett jutni.

A szívet megvizsgálták?

Mit vizsgáltunk volna rajta? Először is tudni kell, mit keresünk, de akkor még nem hallottunk a vándorhalálról. A szokásos betegségekkel foglalkoztunk, például a hepatitisszel, a HIV-vel meg az AIDS-szel, de még ezeket se volt időnk ellenőrizni.

De miért?

Mert nagyon hosszú volt a repülőút. Az eltávolított szerveket nem lehet az örökkévalóságig jegelni. Így is borotvaélen táncoltunk.

Honnan származott a szív?

Szinte biztos, hogy Kínából. A közvetítőm Makaóban dolgozott. Megbízunk benne, jó híre volt. Ha ő azt mondta, hogy a küldemény „tisztá”, hittem neki, persze mást nem is tehettem volna. Tisztában volt a kockázattal, ahogy én is meg a beteg is. A szokásos szívbetegségek mellett Herr Müllert egy ritka genetikai rendellenességgel is megverte a sors: dextrcardiás situs inversus volt, vagyis a belső szervei az ellenkező oldalon helyezkedtek el – a mája a bal oldalon volt, a szíve jobb oldalon és így tovább. Tehát korántsem szokványos esettel álltunk szemben. Normális, bal oldalon lévő szívet nem lehet megfordítva beültetni, mert nem így működik a dolog. Olyan „donor” szívére volt szükségünk, aki ugyanilyen rendellenességgel jött világra. Hol lett volna ekkora szerencsénk, ha nem Kínában?

Szerencse volt?

[Elmosolyodik.] A „politikai célszerűség” is közrejátszott. Elmondtam a közvetítőnek, hogy pontosan mire van szükségem, és három hét múlva már jött is az e-mail, aminek a tárgyában ez állt: „Találtunk egyet.”

Maga pedig elvégezte az operációt.

Én csak asszisztáltam, magát az átültetést dr. Silva hajtotta végre. Neves szívsebész volt, rá bízta a legnehezebb eseteket a São Paulo-i Albert Einstein Izraelita Kórházban. Arrogáns tapló volt, még a kardiológusok nagy átlagához képest is. Iszonyúan bántotta az önérzetemet, hogy ezzel... vagyis ennek a... faszkalapnak asszisztálok, aki úgy kezel, mintha elsőéves rezidens lennék. De mit tehettem volna... Herr Müllernek új szív kellett, nekem meg egy új gyógynövényes jacuzzi a tengerparti házamba.

Herr Müller már nem hagyta el az anesztéziát. Még az ébredésben feküdt, és néhány perccel az összezárás után már jelentkeztek is nála az első tünetek. A testhőmérséklete, a pulzusa, a szaturációja... eléggé aggódtam, és „tapasztaltabb” kollégámat is zavarta a dolog, de csak annyit mondott, hogy ez vagy az immungyengítő szerek hatása, vagy bekövetkeztek a várt komplikációk, hiszen a modern orvostudomány egyik legdrasztikusabb beavatkozását egy hatvanhét éves, beteg és túlsúlyos öregemberen hajtottuk végre. Még jó, hogy a fejemet nem simogatta meg az a balfasz. Mondta, hogy menjek haza, tusoljak le, aludjak, rendeljek egy-két nőt, lazítsak, ő meg ott marad és figyel a betegre, aztán ügyis felhív, ha van valami.

[Oliveirán látszik, hogy dühítik az emlékek; a jobb kezénél felhalmozott titokzatos levelekből újabb csomót vesz a szájába.]

Nem is tudtam, mit gondoljak. Lehet, hogy tényleg az OKT3 volt a ludas, vagy csak én aggódtam túlságosan. Ez volt az első szívátültetésem. Mit tudhattam én... Mégis annyira felzaklatott a

dolog, hogy alvásra gondolni se bírtam. Úgyhogy azt tettem, amit minden orvosnak ajánlok, ha szenved a betege: beszabadultam a városba. Táncoltam, ittam, és azt se tudom, kit kértem meg rá, de pikánsan illetlen dolgokat művelt velem. Először nem is tudtam eldönteni, hogy a mobilom rezeg vagy valami más... Legalább egy órája hívogattak, mire észbe kaptam. A recepciósunk, Graziela teljesen ki volt borulva. Elmondta, hogy Herr Müller egy órája kómába esett. A mondat végénél már a volán mögött ültem. Fél órára volt a klinika, és odafelé folyamatosan szidtam Silvát meg magamat is. Tehát mégsem alaptalanul aggódtam, mégis igazam volt! Jót tett az önérzetemnek, hogy igazam lett, bár ennek rám nézve is súlyos következményei voltak, de mégis örültem, hogy a tévedhetetlen Silva hírneve végre bemocskolódtott, és én asszisztálhattam hozzá.

Amikor odaértem, az egyik nővérnek, Rosinak már hisztériás rohama volt, Graziela nyugtatgatta, de szegény lánnyal nem tudott mit kezdeni. Én rögtön adtam neki egy csattanós pofont, attól lenyugodott, aztán megkérdeztem, mi folyik itt. Miért vérfoltos a ruhája? Hol van Silva doktor? Miért mászkálnak betegek a folyosón, és mi ez a csapkodás? Rosi előadta, hogy Herr Müller hirtelen, minden előjel nélkül exitált. Próbálták újraéleszteni, aztán kinyitotta a szemét és megharapta Silva kezét. Egy darabig dulakodtak; Rosi is segíteni akart, de Herr Müller kis híján őt is megharapta, úgyhogy inkább otthagya Silvát, kirohant a szobából, és bezárta maga mögött az ajtót.

Majdnem felröhögtem. Annyira nevetségesen hangzott. Előfordulhat, hogy a csodadoktorunk megcsúszott, téves diagnózist állított fel, ha ez egyáltalán lehetséges. A beteg éppen felült volna, és kábulatában dr. Silvába kapaszkodott, hogy megtartsa magát. Gondoltam, kell lennie valami logikus magyarázatnak... Rosi ruhája mégis csupa vér volt, Herr Müller szobájából pedig tompa zajok hallatszottak. Kimentem a kocsinhoz a pisztolyomért, bár ezt leginkább Graziela és Rosi megnyugtatására tettem.

Volt pisztolya?

Rióban éltem. Gondolhatja, hogy nemcsak a kétlövetűvel jártam. Visszamentem Herr Müller szobájához, és többször is kopogtam. Szólongattam az öreget meg Silvát is, de nem jött válasz. Aztán észrevettem, hogy az ajtó alatt szivárog a vér. Amikor beléptem a szobába, az egész padló vérben úszott. Silva a túlsó sarokban hevert, Müller pedig ott görnyedt fölötte, láttam a kövér, szőrös hátát. Már nem tudom, hogy mivel vontam magamra a figyelmét, talán a nevéen szólítottam, káromkodtam vagy az is lehet, hogy csináltam valamit, de Müller egyszer csak felém fordult, és láttam, hogy véres húscafatok potyognak a tátott szájából. Az acél sebkapcsok közül néhány már elengedett, és zselészerű fekete váladék szivárgott a réseken. Remegve feltápáskodott, és lassan, dülöngélve megindult felém.

Ráemeltem a pisztolyt, az új szívére céloztam. A fegyver Desert Eagle volt, izraeli gyártmány, jókora, flancos példány, de pont ezért választottam. Hála istennek sosem lőttem vele. Mert így nem készültem fel rá, hogy visszarúg. A golyó nem a szívébe talált, hanem gyakorlatilag levitte a fejét. Óriási szerencsém volt, és csak álltam a füstölgő csövű pisztollyal, mint egy hülye, miközben halkán bevizektem. Most nekem kellett néhány pofon Grazielától, mire magamhoz tértem, és kihívtam a rendőröket.

Letartóztatták?

Maga észnél van? Ők is benne voltak a buliban, különben el se jutottak volna hozzám a megrendelt szervek. Azt a felfordulást se tudtam volna egyedül elrendezni, de ebben is segítettek. Elmondták a többi betegemnek, hogy egy dühöngő örült beszabadult a klinikára, aztán megölte Herr Müllert és dr. Silvát. Még a személyzettel is beszéltek, nehogy valaki olyat szóljon, ami ellentmond a történetnek.

És a hullákkal mi lett?

Lejelentették, hogy Silva valószínűleg autórablás áldozata lett. Nem tudom, hová vitték a holttestét; talán Isten Városának valamelyik sötét mellékutcájába, ahol könnyen csúnya véget érhet a drogvásárlás, így tehát hihetőbb a sztori. Csak azt remélem, hogy elégették, vagy legalább eltemették... jó mélyre.

Gondolja, hogy esetleg...

Fogalmam sincs. Az agya még ép volt, amikor meghalt. Ha nem rakták hullazsákba... vagy ha nem volt elég szilárd a talaj... Akkor pillanatok alatt kiáshatta magát.

[Újabb levelet rágcvál, engem is megkínál. Köszönettel elhárítom.]

És Müller úrral mi lett?

Nem kellett megmagyaráznunk sem az özvegyének, sem az osztrák követségnek. Csak egy újabb turista volt, aki óvatlanul rossz környékre tévedt egy veszélyes városban. Nem tudom, hogy Frau Müller elhitte-e ezt a történetet vagy megpróbált-e tovább nyomozni. Szerintem soha nem is tudatosult benne, mekkora szerencséje volt.

Ezt hogy érti?

Maga viccel? Mi van, ha a beteg nem az én klinikámon támad fel? Mi van, ha még éppen sikerül hazaérnie?

Tényleg volt rá esély?

Hogyne lett volna! Gondoljon csak bele. A fertőzés az új szívből indult, ezért a vírus közvetlenül a vérkeringésbe került, tehát pár

pillanattal a beültetés után már el is érte az agyat. Ha mondjuk májat, vesét vagy éppen egy kevés bőrt ültetünk át, sokkal tovább tart a folyamat, főleg ha a vírus még csak kisebb nyomokban van jelen.

De már a donornál is kiderül, hogy...

A donor sincs okvetlenül átalakulva. Lehet, hogy csak nemrég fertőződött meg, ezért a vírus a belső szerveiben sem terjedt szét, így talán csak alapos vizsgálattal lehetne rábukkanni. Ha egy ilyen szerv másik testbe kerül, a vírus csak napok vagy hetek múlva kerül a vérkeringésbe, a beteg közben meggyógyul, sőt, talán már el is hagyja a kórházat.

De aki eltávolítja a szervet...

...az sem feltétlenül tudja, mivel van dolga. Én se tudtam. Ekkor még nagyon az elején jártunk, senki nem tudott semmiről. De ha tudták is, ahogy néhányan a kínai hadseregben... szóval ha az etikáról beszélünk... Ők már jóval a járvány előtt is milliókat kerestek a kivégzett politikai foglyok szerveivel. Gondolja, hogy egy nyamvadt kis vírus miatt levágták volna az aranytojást tojó tyúkot?

De mégis hogyan...

A halál beállta után kivették az áldozat szívét... sőt, ezt talán meg sem várták... tudja, ezek sokszor az élő testből szedték ki a szerveket, hogy még frissebb legyen az áru... aztán lejegelték és felrakták a riói járatra... Kína volt a szervkereskedelem legnagyobb exportőre. Ki tudja, hány fertőzött szaruhártyát és agyalapi mirigyet küldtek szét... Ūristen, még csak belegendolni se merek, hány fertőzött vesével árasztották el a világpiacot. És ezek csak a szervek

– a politikai foglyok „felajánlott” hímivarsejtjeiről és véréről még nem is beszéltünk. Téved, aki azt képzei, hogy csak a bevándorlók terjesztették el a vírust. És az első betegek se voltak mind kínaiak. Mi mással magyarázhatnánk, hogy annyian meghaltak, aztán feltámadtak, pedig nem is harapták meg őket? Miért pont kórházakban volt annyi járványkitörés? A kínai illegális bevándorlók nem is jártak kórházba. Tudja maga, hogy a pánik előtt hány ezer emberen hajtottak végre illegális szervátültetést? Ha csak tíz százalékuk fertőződött meg, sőt, ha akár csak egy százalék...

Tudja valamivel bizonyítani ezt az elméletet?

Nem... de attól még megtörténhetett! Ha belegondolok, hány szervátültetést hajtottam végre – jöttek a betegek Európából, az arab országokból, még az álszent Egyesült Államokból is. Maguk, jenkik nem nagyon kérdezték, honnan jött az új vese vagy a hasnyálmirigy, tehát mindegy volt, hogy Isten Városának egyik utcagyerekétől vagy éppen a kínai politikai foglyok börtönében kivégzett balsorsú diákoktól származott. Nem tudták, nem is érdekelte magukat, csak kitöltötték a csekket, kés alá feküdtek, aztán hazarepültek Miami-ba vagy New Yorkba vagy akárhova.

Próbálta lenyomozni ezeket a betegeket, figyelmeztette őket?

Nem. Inkább a botrányt próbáltam elkerülni a saját házam táján, és igyekeztem újjáépíteni a renomémat, az ügyfélkörömet meg a bankszámlámat. Felejteni akartam, nem tovább nyomozgatni. De mire felismertem a veszélyt, addigra már az ajtómon dörömbölt.

**KARIBI ÁLLAMSZÖVETSÉG,
BARBADOS, BRIDGETOWN VÁROS KIKÖTŐJE**

[Azt mondták, magas árbocú hajót keressek, bár az Imfingo karcú, háromtörzsű testén vitorla helyett négy szélturbina áll. A tengervízből áramot előállító protoncsere-membrános üzemanyagcellákkal párosítva az ilyen hajók gyakorlatilag végtelen üzemmódban működnek, sosem kell tankolni őket. Nem vitás, hogy ez a technológia határozza meg a tengeri szállítás jövőjét, de az önellátó vízijárművek döntő többsége még állami kézben van. Az Imfingo a ritka kivételek egyike. Jacob Nyathi kapitánnyal beszélgettem.]

Nagyjából egyidős vagyok az új, apartheid utáni Dél-Afrikával. Azokban az önfelelt időkben az új kormány az általános választójog mellett munkát és élhető lakhelyet ígért az egész országnak. Apám azt képzelte, hogy mindent azonnal megkapunk. Nem értette meg, hogy ezek hosszú távú célok, sok év vagy akár több nemzedék kemény munkája kell a megvalósításhoz. Azt hitte, ha elhagyjuk törzsünk szülőföldjét és a városba költözünk, ott vár majd bennünket a vadonatúj ház és a jól fizető állás. Apám persze egyszerű ember volt, segédmunkásként dolgozott. Nem az ő hibája, hogy alig járt iskolába, mégis jobb életet akart biztosítani a családjának. Elköltöztünk tehát Khayelitshába, Fokváros egyik külső kerületébe. Kilátástalan, megalázó nyomorban éltünk. Így telt el a gyerekkorom.

Azon a bizonyos hajnalon hazafelé sétáltam a buszmegállóból. Öt óra lehetett, előtte egész éjszaka a T. G. I. Friday's-ben pincérkedtem a Victoria rakparton. Jó este volt, szépen jattoltak a vendégek, és a Tri Nations rögbitorna eseményei is biztatóan alakultak, minden dél-afrikai melle dagadt a büszkeségtől. A Springboks megint elverte Új-Zélandot!

[Az emlékek mosolyt csinálnak az arcára.]

Ilyen gondolatok keringtek a fejemben, persze az is lehet, hogy csak nagyon fáradt voltam, mindenesetre a testem reagált először, mert csak utána fogtam fel, hogy lövéseket hallottam. A lövöldözés akkoriban nem volt éppen szokatlan jelenség, főleg azon a környéken. „Aki itt jár, fegyverrel jár” – ez volt a mottóm, amíg Khayelitshában éltem. Arrafelé az emberekben ösztönösen kifejlődtek a túlélési technikák, akárcsak a veterán katonákban. Engem se kellett féltetni. Gyorsan összekuporodtam, próbáltam behatárolni, honnan jött a fegyverzaj, és közben kerestem a legszilárdabb tereptárgyat, hogy elbújhassak mögötte. Az ottani lakók fából meg bádogból összetakolt kunyhókban éltek, de olyan is akadt, aki csak valami rozoga állványszerűséget bugyolált körbe fóliadarabokkal, aztán abban lakott. Ezeket a vackokat évente legalább egyszer elvitte a tűzvész, és persze a golyó is úgy ment át rajtuk, mintha ott se lettek volna.

A borbélyüzlet mögé rohantam, ott találtam fedezéket. Egy autóméretű teherkonténerből volt kialakítva. Nem nevezném tökéletes búvóhelynek, de arra pont megfelelt, hogy mögé kuporodva kivárjam, amíg vége lesz a lövöldözésnek. Csakhogy nem lett vége. Hallottam pisztolyt és puskát is, meg azt a jellegzetes, kelepelő hangot, amiből rögtön tudja az ember, hogy előkerült a Kalasnyikov. Túl sokáig tartott a tűzharc, a bandák leszámolásai jóval hamarabb véget értek. Most már kiáltozást is hallottam. Megéreztem a füstszagot. Egész tömegnyi ember zajongott. Kidugtam a fejem a konténer mögül. Több tucatnyian közeledtek, még hálóingben voltak. „Fussatok! Meneküljete! Jönnek!” – üvöltözték. A közeli kunyhókban lámpát gyújtottak, fejek bukkantak elő. „Mi van már, mi történik?” – kérdezték. „Kik jönnek?” A fiatalabbak kíváncsiszkodtak, az idősebbek viszont azonnal futásnak eredtek. Bennük más túlélési ösztön dolgozott, ők még voltak rabszolgák a saját hazájukban. Akkor még mindenki tudta, kiről van szó, ha valaki

elkiáltotta magát, hogy „jönnek”, és amikor „jöttek”, mindenki futott az életéért.

Maga is futott?

Én nem futhattam. Az egész családom, vagyis anyám és a két kishúgom néhány „házra” lakott a Zibolene állomástól, márpedig a tömeg éppen abból az irányból menekült. Nem gondolkodtam. Hülye voltam. Jobb lett volna, ha elkerülöm a tömeget, és egy kisebb síkatoron keresztül indulok értük.

Megpróbáltam átnyomakodni a tömegen, de árral szemben haladtam. Azt hittem, sikerül a kunyhók tövében eloldalaznom, de nekilöttek az egyiknek. A fóliafal körém csavarodott, aztán az egész tákolmány összeomlott. Csapdába estem, lélegezni se bírtam. Valaki rám lépett, a fejemet is bevertem. Aztán sikerült kiszabadulnom, nagy nehezen kigurultam az utcára. Még hason feküdtem, amikor megpillantottam őket: tíz-tizenöt árny közeledett az égő kunyhók fényében. Nem láttam az arcukat, de hallottam, ahogy morognak és nyögdecselnek. Felemelt karral, rendíthetetlenül billegtek felém.

Gyorsan feltápáskodtam, de még kába voltam és az egész testem sajgott. Ösztönösen visszavonulót fújtam, és behúzódtam a legközelebbi kunyhó „ajtájába”. Ekkor valami megragadott hátulról, rángatta a galléromat, és el is szakította az anyagot. Jól megtermett fickó volt, rögtön láttam, hogy kisebb vagyok nála. Fekete váladék csorgott végig a fehér ingén. A mellkasába kést dőfték, de csak a markolata látszott. Ahogy leejtette az állát, kiesett belőle a gallérom letépett darabja. Felhördült és támadt. Próbáltam kicselezni, de elkapta a csuklómat. Éreztem, ahogy megroppan, aztán szétaradt bennem a fájdalom. Térdre rogytam, és a földön gurulva próbáltam fellökni. Egy nehéz serpenyő akadt a kezembe. Tiszta erőből fejbe vágtam vele, aztán még egyszer és még egyszer, amíg szét nem repedt a koponyája. A lábamra fröccsent az

agyveleje. Előregörnyedt. Éppen sikerült kiszabadulnom, amikor egy másik alak jelent meg az ajtóban, de a tákolmány gyengesége most hasznomra vált: belerúgtam az egyik falba, aztán kiszaladtam, és már össze is roskadt az egész.

Rohantam, de azt se tudtam, merre megyek. Lángoló kunyhók és felém nyúláló kezek között szaladtam, kész rémálom volt. Átrohantam egy kunyhón is, ahol egy nő kucorgott a sarokban, úgy ölelte két síró gyermekét. „Gyertek! – mondtam nekik. – Könyörgöm, gyertek, itt nem maradhattok!” Kinyújtottam a kezem, és valamivel közelebb mentem a nőhöz, aki erre csak még jobban magához szorította a gyerekeit, és előkapott egy kihegyezett csavarhúzó. Félelemtől tágra nyílt szemmel nézett rám. Hallottam, ahogy közelednek, sorra gázoltak át az útjukba eső kunyhókon. Xhoszáról angolra váltottam. Esdekelttem nekik, hogy „kérlek, meneküljetez innen!”. Ismét megpróbáltam a nő felé nyúlni, de megszúrta a kezemet. Otthagytam őket, nem tehettem mást. Álomban még most is gyakran feltűnik előttem, de sokszor annyi is elég, ha lehunyom a szememet. Néha anyám képében jelenik meg, és a síró gyerekek a hűgaim.

Aztán nagy fényességet láttam a kunyhók között. Minden erőmmel a fény felé iramodtam, próbáltam odakiáltani, de teljesen kifulladtam. Még átszakítottam egy kunyhó oldalát, aztán hirtelen valamiféle nyílt téren találtam magam. Vakítottak a fényszórók. Egyszer csak valami a vállamnak csapódott. Még azelőtt elájultam, hogy a földre zuhantam.

A Groote Schuur kórházban tértem magamhoz. Sosem láttam még kórtermet belülről. Annyira tiszta volt, annyira fehér... Azt hittem, meghaltam. Ehhez persze a gyógyszerek is hozzájárultak, mert sosem próbáltam semmilyen drogot, még az alkoholt is messze elkerültem. Nem akartam úgy jární, mint a legtöbb szomszédom vagy például az apám. Egész életemben küzdöttem a kísértés ellen, tiszta akartam maradni, és most tessék...

Nem tudom, mit fecskendeztek belém, talán morfium lehetett, de nagyon tetszett. Nem érdekelt semmi. Mondták, hogy a rendőrök lőttek meg, de azzal se törődtem. Amikor a szomszédos ágyon fekvő fickónak leállt a légzése, rohamtempóban tolták ki a kórteremből. Az se érdekelt, amikor meghallottam, hogy valamilyen „veszetségszolgálatról” beszélnek.

Ki beszélt róla?

Nem tudom. Ahogy már mondtam, én a csillagok közt repkedtem. Annyit hallottam, hogy a folyosón hangosan vitatkoznak. „Ez nem vesztség! – kiabálta az egyik. – Az nem okoz ilyen tüneteket!” Aztán... nem is tudom, mit mondtak... aztán azt hallottam, hogy: „akkor szerinted mi a jó francot csináljunk, lenn van még tizenöt, odakinn meg ki tudja, mennyi!” Amikor végigpörgetem a fejemben azt a párbeszédet, mindig azon agyalok, hogy mit kellett volna gondolnom, éreznem vagy tennem. Jó időbe telt, mire magamhoz tértem, és a kórházat elhagyva rádöbentem, miféle borzalommal állunk szemben.

IZRAEL, TEL-AVIV

[Jürgen Warmbrunn imádja az etióp konyhát, ezért is találkozunk egy falasa étteremben. Világos bőre, borzas szemöldöke és ősz Einstein-frizurája láttán örült tudósnak vagy legalábbis egyetemi tanárnak gondolhatnánk – tévesen. Bár nem hajlandó megmondani, hogy melyik izraeli titkosszolgálat alkalmazásában áll vagy állt, annyit azért elárul, hogy egy időben tulajdonképpen kémként dolgozott.]

Sokan csak akkor hiszik el, hogy valami megtörténhet, ha tényleg megtörténik. Ez nem ostobaság vagy gyengeség, egyszerűen csak ilyen az emberi természet. Nem hibáztatom azokat, akik nem hisznek, nem vagyok náluk se okosabb, se jobb. Úgy sejtem, már a születéskor eldől a dolog. Én olyan népcsoportba születtem, amely folyamatosan retteg a kipusztulástól, és ez nemzeti öntudatunk szerves részét képezi. Borzalmas leckék árán megtanultuk, hogy mindig éberem kell őrködnünk.

Először tajvani barátaink és üzletfeleink figyelmeztettek a járványra. Panaszkodtak az új kódfejtő programunkra, mert nem sikerült dekódolniuk vele néhány kínai forrásból származó levelet, pontosabban az volt a gondjuk, hogy a kapott szöveg értelmezhetetlen volt. Gondoltam, hogy nem a szoftverben van a hiba, inkább a dekódolt üzenet lesz a hunyó. Ezek a vörösök... na jó, akkor már talán nem voltak igazán vörösök... de mit vár egy öregembertől? Szóval a vörösöknek megvolt az a rossz szokásuk, hogy rengeteg fajta számítógépet használtak, mindenféle, innen-onnan összeszedett régi romhalmazt is.

Mielőtt közöltem volna Tajpejjel a véleményemet, gondoltam, talán én is belenézek ezekbe a zavaros üzenetekbe. Meglepődve láttam, hogy a szöveg karaktereinek dekódolása egyébként tökéletesen sikerült. De maga a szöveg... egy új járványról írtak benne, ami először megöli az áldozatot, aztán életre kelti a holttestét, és a halott valamiféle agyatlan gyilkológéppé válik. Persze nem hittem, hogy ez igaz lehet, főleg mert néhány héttel később kirobbant a fegyveres válság a Tajvani-szorosban, és az őrjöngő hullákról szóló üzenetek hirtelen abbamaradtak. Arra gondoltam, talán kettős kódolásról lehet szó, ami persze nem számított újdonságnak, tulajdonképpen egyidős az emberi kommunikációval, tehát valójában a vörösök sem halottakra gondolnak, hanem biztos valami új fegyverről vagy szupertitkos haditervről leveleznek. Ezután nem is foglalkoztam az üggyel, próbáltam elfelejteni az egészet. De ahogy a maguk egyik nemzeti mesehőse mondja, „jelzett a pókösztönöm”.

Nem sokkal ezután, a lányom lakodalma előtti állófogadáson beszédbe elegyedtem a vejem egyik oktatójával, aki a Héber Egyetemen tanított. Nagy dumás figura volt, és talán a kelleténél többet is ivott. Előadta, hogy az unokabátyja Dél-Afrikában dolgozik valami fontos projekten, és mesélt neki ezt-azt a gólemekről is. Gondolom, maga is ismeri a Gólem történetét, amiben a csodarabbi életet lehelte egy szoborba. Mary Shelley innen lopta a *Frankenstein* alapötletét. Szóval először nem válaszoltam semmit, csak hallgattam a pasast. Mondta, hogy ezek a gólemek nem agyagból vannak, egyáltalán nem tanulékonyak, és a legkevésbé sem engedelmeseek. Amikor megemlítette a feltámadó halottakat, elkértem tőle az unokabátyja számát. Mint kiderült, a fickó Fokvárosban részt vett egy amolyan adrenalintúrán, talán cápaetetés volt, azt hiszem.

[Zavartan forgatja a szemét.]

A cápa egyébként engedelmes példány volt, mert evett is belőle, pontosabban a hátsójából harapott ki egy kisebb falatot, úgy-hogy a merész bűvár bekerült a Groote Schuurba, ahová az első khayelitshai áldozatokat is vitték. Saját szemével nem látta azokat a betegeket, de az ápolók annyit meséltek neki, hogy be is telt vele a régi diktafonom. Ezután a felvett anyagot a dekódolt kínai e-mailekkel együtt megmutattam a feletteseimnek.

És innentől közvetlenül is hasznát láttam a népünket fenyegető örökös veszély miatti készültségnek. 1973 októberében az arabok orvtámadása kis híján a tengerbe szorított bennünket, pedig már akkor is volt hírszerzésünk, észrevettük az intő jeleket, de mégsem cselekedtünk. Sosem számoltunk vele, hogy több ország egyesíti erőit, és összehangolt támadást hajt végre ellenünk, ráadásul pont a legszentebb ünnepünkön. Elpuhultunk, ledermedtünk, volt benne egy jó adag csordaszellem is. Képzeld csak el, hogy ott áll egy rakás nagyokos a teleírt tábla előtt, és gratulálnak egymásnak, amiért sikerült elolvasniuk a szöveget. És a hátuk mögött ott a tükör, amiben

megláthatnák a szöveg valódi üzenetét, csakhogy senki nem néz oda, mert eszükbe sem jut, hogy az a megfejtés. Miután tehát az araboknak félig-meddig hagytuk, hogy befejezzék Hitler munkáját, rá kellett jönnünk, hogy nem elég néha-néha odapillantani arra a tükörképre, hanem folyamatosan nézni kell, és most már örökre ez lesz a nemzeti stratégiánk. A jom kippuri háború után ez úgy zajlott, hogy ha kilenc hírszerzési szakértő egyetértett, a tizedik köteles volt vitába szállni velük. Nem számít, hogy az adott dolognak csekély a valószínűsége vagy hogy egyenesen erőltetett, mert mindig mindent ki kell nyomozni. Ha a szomszéd állam atomerőművében hadászati célokra felhasználható plutóniumot is elő lehet állítani, akkor nyomozni kell; ha egy diktátorról azt híresztelik, hogy hatalmas ágyút épít, amiből egész országokra lövöldözheti a lépfenét, akkor is nyomozni kell, és ha van bármennyi esélye, hogy a holtak feltámadva őrjöngő gyilkológéppé válnak, akkor is nyomozni kell mindaddig, amíg ki nem derítjük az igazságot.

Tehát én is nyomoztam. Kezdetben nem volt egyszerű dolgom. Kínai forrásokra már nem számíhattam, a tajvani válság miatt arrafelé gyakorlatilag leállt a hírszerzés... nagyon kevés adat állt rendelkezésemre, és annak a nagy része is csak humbug volt, főleg a netes találatoknál: zombik jöttek az űrből meg az 51-es körzetből... Maguk egyébként miért rajonganak annyira az 51-es körzetről?¹² Na mindegy, valamivel később használható információkat is találtam a fokvárosihoz hasonló, „veszettséggyanus” esetekről... A kórt csak később nevezték el afrikai veszettségnek. Aztán rábukantam a Kirgizisztánból hazatért kanadai kommandósok beszámolóira, pontosabban a katonai pszichológus feljegyzéseire, és egy blogon olvastam egy brazil nővéréről, aki részletesen előadta egy szívsebész halálának körülményeit.

Legfőbb hírforrásom az Egészségügyi Világszervezet volt. Az ENSZ amolyan hivatali kincsesbánya, csak hát az embernek

¹² Titkos amerikai katonai bázis Nevadában (a ford.).

soha el nem olvasott jelentések tömkelegébe kell beleásnia magát, hogy megtalálja az értékes információmorzsákat. Világszerte találtam hasonló eseteket, de mindet elintézték valamilyen elfogadható magyarázattal. Végül sikerült összerakosgatnom az új veszély mozaikdarabkáit. A szóban forgó személyek tényleg halottak voltak, ellenségesen viselkedtek, és az sem volt kérdés, hogy egyre több van belőlük. És aztán felfedeztem, hogyan lehet megölni őket.

Az agyukat kell elpusztítani.

[Kuncog.] Ma úgy beszélünk erről a felismerésről, mintha nagy ész kellett volna hozzá, mintha valamiféle varázslat lenne, mint mondjuk a szenteltvíz vagy az ezüstgolyó, pedig teljesen logikus, hogy ezeknek a lényeknek is az agyát kell elpusztítani, elvégre nálunk is ez a legbiztosabb módszer.

Mármint az embereknél?

[Bólint.] Hiszen ennyi az ember, nem igaz? Csak egy agy, amit a testnek nevezett komplex és igen sebezhető gépezet tart életben. Ha a gépezetnek akár csak egyetlen fogaskereke is megsérül vagy leáll, például megszűnik az oxigénellátás vagy a táplálékbevitel, akkor az agy sem éli túl. Ez az egyetlen kimutatható különbség közöttünk és az élőhalottak között. Az ő agyuknak nincs szüksége semmiféle segédrendszerre, ezért magát a szervet kell támadni. [Jobb kezével pisztolyt formáz és a halántékához emeli.] A megoldás tehát egyszerű volt, csak előbb fel kellett ismerni a problémát! És mivel a járvány elképesztő ütemben terjedt, arra gondoltam, hogy az lesz a legokosabb, ha más hírszerzői köröktől is megerősítést kérek.

Paul Knight régi barátom volt, még az Entebbe-hadművelet alatt ismerkedtünk össze. Ő találta ki, hogy ugyanolyan fekete Mercedesszel menjünk oda, mint amilyen Amin elnöknek van. Paul már kilépett a saját hírszerzőitől, mielőtt a kormányuk „megreformálta”

az ügynökséget, és éppen a marylandi Bethesdában dolgozott egy magánkézben lévő biztonsági cégnél. Amikor felkerestem az ott-honában, nagy megdöbbenésemre közölte, hogy ő is ugyanazon a projekten dolgozik, persze csak szabadidejében, mégis majdnem annyi anyagot gyűjtött össze, mint én. Egész éjszaka egymás kutatásait tanulmányoztuk. Még csak nem is beszélgettünk, jóformán tudomást se vettünk egymásról meg a világról, csak az elénk került aktákat faltuk csillapíthatatlan étvággal. Nagyjából egyszerre végeztek, de már hajnalodott.

Paul az anyagom utolsó oldalára lapozott, és tárgyilagosan eny-nyit szólt: „Elég csúnya a helyzet, nem igaz?” Bólintottam, aztán ő is, és így folytatta: „És mit fogunk tenni ellene?”

Tehát így született meg a Warmbrunn–Knight-jelentés.

Jó volna, ha a közvélemény nem így emlegetné. Dolgozott rajta még tizenöt ember: virológusok, hírszerzési vezetők, katonai elemzők, újságírók, sőt, még egy ENSZ-megfigyelő is, aki Jakartában ellenőrizte az indonéz választások tisztaságát, mikor az országban kitört a járvány. Mindenki tapasztalt volt a maga szakterületén, és mindenki hasonló végkövetkeztetésre jutott már azelőtt is, hogy megkerestük volna. A mi jelentésünk alig száz oldal lett. Tömör és teljesen érthető anyagot hoztunk össze, benne volt minden, amivel szerintünk meg lehetett akadályozni a világméretű járványt. Tudom, sokan méltatják a dél-afrikai háborús tervet is, ami nyilván jogos, de ha többen olvasták volna a jelentésünket, és megpróbálták volna végrehajtani az ott leírt javaslatokat, akkor annak a tervnek soha nem is kellett volna megszületnie.

Néhányan azért elolvasták és követték a jelentésben foglaltakat. A maga kormányá például...

Ők is csak nagyon felületesen. Meg is fizettek érte.

PALESZTINA, BETLEHEM

[Megnyerő külsejével és elragadó modorával Szaladin Kader akár filmsztár is lehetne. Barátságos, de nem alázatos, és magabiztos, mégsem nagyképű. Várostervezést tanít a Halíl Dzsibrán Egyetemen, és élvezi nőnemű hallgatói rajongását. Az egyetem névadójának szobra alatt ücsörgünk; a polírozott bronzon csodásan ragyognak a napsugarak, de a Közel-Kelet egyik leggazdagabb városában ez korántsem ritka látvány.]

Kuvaitvárosban születtem, ott is nőttem fel. A családom azon „szerecsések” közé tartozott, akiket nem száműztek azután, hogy Arafat és Szaddám 1991-ben összefogott a világ ellen. Nem voltunk gazdagok, de nem is nélkülöztünk. Megvolt a biztonságérzetem, tető is volt a fejem felett, és ez persze a tetteimen is megmutatkozott.

A pult mögül néztem az al-Dzsazírát a Starbucksban, iskola után ott dolgoztam mindennap. Tartott a délutáni csúcs, tele volt a hely. Ha hallotta volna azt a lármát... gúnyosan kiabáltak, szitkozódtkak... Szerintem volt akkora hangzavar, mint az ENSZ-közyűlésen.

Persze rögtön azt gondoltuk, hogy cionista koholmány az egész. Amikor az izraeli nagykövet a világ nemzetei előtt bejelentette, hogy az országa „önkéntes karantént” állít fel, mégis mi más hihettem volna? Azt várták, hogy szó nélkül ehiggyem azt az eszement kitalációt az afrikai veszettségről, a vérszomjas kannibállá változó halottakról? Ilyen örülséget normális ember nem hihet el, főleg ha a leggyöltebb ellensége szájából hallja!

Már nem is figyeltem oda, amikor a dagadt patkány arról beszélt, hogy alanyi jogon, állampolgárságra való tekintet nélkül menedékjogot ajánlanak minden külföldön született zsidónak, az izraeli születésűek gyermekeinek, az egykor megszállt területeken

élő palesztinoknak, és közülük azoknak is, akiknek a családja valaha Izrael területén élt. Ez utóbbi vonatkozott az én családomra is, ugyanis mi az 1967-es cionista agresszió¹³ idején menekültek lettünk. A PFSZ¹⁴ vezetőségének tanácsára elhagytuk a falunkat, hogy biztos távolból nézhessük, ahogy egyiptomi és szír testvéreink a tengerbe szorítják a zsidókat. Én magam azelőtt sosem jártam Izraelben, vagyis ezen a területen, ami végül beleolvadt az új Egyesült Palesztinába.

És milyen trükköt sejtett az izraeliek bejelentése mögött?

Arra gondoltam, hogy most űzték ki őket a megszállt vidékekről, mert bár azt mondták, hogy önként vonultak ki Libanonból is, aztán legutóbb Gázából, de jól tudtuk, hogy mi űztük ki őket. Úgy okoskodtam, tisztában vannak vele, hogy a következő, végső csapás el fogja pusztítani azt az égbekiáltó arcátlanságot, amit ők országnak neveznek, ezért megpróbálnak külföldi zsidókat besorozni ágyútolteléknek, és – erre az eszme-futtatásra különösen büszke voltam – igyekeznek minél több palesztint túsul ejteni, hogy emberi pajzsként használhassák őket! Minden kérdésre tudtam a választ, de a tizenhét évesek már csak ilyenek.

Apám nem igazán volt meggyőződve zseniális geopolitikai éleslátásomról. Gondnokként dolgozott az Amiri Kórházban, és éppen bent volt az első komolyabb járványkitörés éjszakáján is. Ő maga ugyan nem látta, ahogy a halottak feltámadtak és lemészárolták a rémült betegeket meg a biztonságiakat, de az utánuk maradt csatatér látványa is meggyőzte róla, hogy Kuvaitban maradni egyenlő az öngyilkossággal. Izrael bejelentette ajánlatát, ő pedig már aznap eldöntötte, hogy mennünk kell.

¹³ Az 1967 júniusában lezajlott hatnapos háborúban Izrael megvédte magát a támadó négy arab ország csapataival szemben (a ford.).

¹⁴ Palesztin Felszabadítási Szervezet (a ford.).

Gondolom, nehezen fogadták a döntését.

Felért egy kiadós istenkáromlással! Próbáltam érvelni neki a kamaszlogikámmal, és mutogattam neki az al-Dzsazíra felvételeit, a Ciszjordániában ünneplő tömeget. Akinek volt szeme, láthatta, hogy közel a teljes felszabadulás. Az izraeliek kivonultak a megszállt területekről és készültek al-Kudsz, vagy ahogy ők hívják, Jeruzsálem kiürítésére is! Tudtam, hogy most befejeződhet az egymással is harcoló ellenállási szervezeteink küzdelme, ha a zsidókra mért utolsó csapásnál egyesítjük erőinket. Nem értettem, hogy apám ezt miért nem képes belátni. Hiába magyaráztam neki, hogy néhány éven belül, sőt, akár hónapokon belül vissza fogunk térni a hazánkba, méghozzá nem menekültek, hanem felszabadítók leszünk.

És hogyan oldódott meg a nézeteltérésük?

„Megoldódott” – hát, ha finoman akarunk fogalmazni, így is mondhatjuk. A „megoldás” azután jött, hogy al-Dzsahrában is kitört a járvány, és az elsőnél is nagyobb pusztítást végzett. Apám otthagya az állását és kisöpörte a bankszámlánkat... már össze is csomagoltunk... a neten foglalt repjegyeinket is visszaigazolták. A tévében éppen azt mutatták, ahogy a kommandósok behatolnak egy házba, de nem lehetett látni, hogy kire lőnek odabent. A bemondó nyugatbarát szélsőségeket emlegetett. Apámmal persze most is vitatkoztunk. Próbálta elmagyarázni, mit látott a kórházban, és azt hajtogatta, hogy mire a vezetőink is rájönnek, milyen veszéllyel állunk szemben, addigra már mindannyiunknak túl késő lesz.

Persze kigúnyoltam, mert ilyen együgyű volt, és mert fel akarta adni a dzsihádot. De mi mást várhattam volna tőle? Egész életében végéig pucolt egy olyan országban, ahol a népünket szinte ugyanúgy kezelték, mint a filippínó vendégmunkásokat. Apám már nem

gondolkodott távlatokban, és az önbecsülését is elvesztette. A ci-onisták felvillantották a jobb élet üres ígérését, ő meg úgy rámozdult, mint éhenkórász kutya a maradékra.

A tőle telhető legnagyobb türelemmel igyekezett meggyőzni róla, hogy nagyjából annyira szereti Izraelt, mint az al-Aksza mártírjai, de az a helyzet, hogy egyedül ez az ország tesz érdemi intézkedéseket a közelgő vész ellen, és nem is lesz más olyan hely, ahol így befogadják és megvédik a családunkat.

A képébe nevettem. Nem akartam tovább titkolózni, ezért elmondtam neki, hogy egy weboldalon keresztül sikerült kapcsolatba lépnem a Jaszin Gyermekével¹⁵, és már várom a választ a toborzótól, aki valószínűleg éppen Kuvaitvárosban működik. Mondtam apámnak, hogy felőlem odaszaladhat nyalni a bibsik valagát, de legközelebb akkor találkozunk, amikor kiszabadítom őt a gyűjtőtáborból. Nagyon büszke voltam magamra, mert azt gondoltam, most igazán hősieket mondtam. Mélyen a szemébe néztem, felálltam az asztaltól és kimondtam a végszót: „Íme! A leggyaralóbb lények Allahnál azok, kik tagadnak, s nem hisznek!”¹⁶

Az asztalnál hirtelen síri csend lett. Anyám a padlót bámulta, a hűgaim meg egymást nézték zavartan. A tévéből a helyszíni tudósító kétségbeesett hangon kérte a nézőket, hogy őrizzék meg a nyugalmaikat. Apám nem volt nagydarab ember, akkor már szerintem én is nagyobb voltam nála. Indulatosnak se lehetett nevezni, szinte sose emelte fel a hangját. Láttam valamit a szemében, de nem tudtam, mi az, és egyszer csak nekem ugrott, forgószélként a falhoz csapott, és olyan pofont kaptam, hogy belecsengett a bal fülem. „Márpedig jössz! – üvöltötte, és a vállamnál fogva többször is nekivágott az olcsó gipszkartonfalnak. – Az apád vagyok! Igenis

¹⁵ Az egyik Hamász-alapító, Ahmed Jaszin sejk (1937–2004) után elnevezett terrrorszervezet, amely szigorú szabályzata szerint fiatal, legfeljebb 18 éves mártírelöltek toborzásával foglalkozik.

¹⁶ Korán, a 8. szúra (A hadizsákmány) 55. sora.

engedelmeskedni fogsz nekem! – A következő pofonnál már csillogokat láttam. – Vagy ezzel a családdal jössz, vagy nem hagyod el élve ezt a szobát, megértetted?!” Tovább ráncigált és lökdösött, folytatta az üvöltözést, és a pofonok is egyre záporoztak. Fel sem bírtam fogni, honnan bújt elő ez az ember, ez az oroszlán, aki most átvette jámbor és gyengekezű apám helyét. Oroszlán volt, aki a kölykeit védte. Tudta, hogy egyedül a félelemből értek, csak ezzel tudja megmenteni az életemet, de ha a járványtól nem félek, akkor tőle majd fogok!

Működött a dolog?

[Nevet.] Akkora mártír voltam, hogy Kairóig végigbögtem az utat.

Kairóba mentek?

Kuvaitból nem volt közvetlen járat Izraelbe, de még Egyiptomból sem, miután az Arab Liga utazási korlátozást vezetett be. Tehát Kuvaitból átrepültünk Kairóba, onnan meg busszal mentünk a Sínai-sivatagon át Tabába, a határátkelőhöz.

Ahogy közeledtünk a határhoz, életemben először pillantottam meg a falat. Még nem volt készen, csupasz betonvasak meredeztek az alapból. Persze tudtam a hírhedt „biztonsági kerítésről”, ahogy az arab világban mindenki, de én valamiért azt hittem, hogy csak Ciszjordánia és Gáza körül van ilyen fal. Amikor megláttam a pusztasivatag közepén, már biztos voltam benne, hogy Izrael a teljes határvonalán számít a támadásra. Gondoltam is, hogy jól van, ezek szerint az egyiptomiak most már megint elég tökösek, a zsidók is félnek tőlük.

Tabában leszállítottak a buszról, aztán libasorban kellett elhaladnunk néhány hatalmas, vad külsejű őrkutya előtt, akik ketrecből figyeltek bennünket. Egyesével mentünk át előttük. A vézna afrikai

határőr – akkor még nem tudtam, hogy vannak fekete zsidók¹⁷ is – feltartotta a kezét. „Ott vársz!” – vakkantotta arabul, de ezt is alig értettük meg. Aztán: „te jössz, gyere!” Egy öregember állt előttem a sorban. Hosszú, fehér szakálla volt, bottal sántikált előre. Amikor elhaladt a kutyák előtt, azok hirtelen megvadultak és acsarogva, ugatva támadtak neki a ketrecüknek. Gyorsan ott termett két nagydarab, civilruhás fickó, közrefogták az öreget, az egyik súgott is valamit a fülébe, aztán elvezették. Láttam, hogy az öreg megsérült, fehér disdasája deréktájban szakadt volt, a vér is ráalvadt. Az a két fickó biztos nem orvos volt, és a jelöletlen fekete furgon se hasonlított mentőautóra. Rohadt szemetek, gondoltam, miközben a családtagjai sírva kiáltoztak az öreg után. Tessék, kiszedik az öregeket meg a betegeket, mert semmit nem tudnak kezdeni velük, dühöngtem magamban. Aztán a mi családunknak is át kellett vonulnia a kutyák előtt. Közülünk senkit nem ugattak meg. Az egyik jószág talán még a farkát is csóválta, amikor a kisebbik húgom a kezét nyújtotta felé. Aki viszont utánunk következett... újra felhangzott az éktelen ugatás, jöttek a civil ruhások. Odafordultam, hogy megnézzem magamnak, és ekkor láttam, hogy egy fehér embert szúrtak ki a kutyák. Amerikai volt vagy talán kanadai... nem, mégis inkább amerikai, mert túl harsányan beszélt. „Hagyjatok már, jól vagyok! – kiabálta, miközben a két civillel viaskodott. – Ne már, haver, mi a faszt műveltek?!” Jól öltözött pofa volt, öltönyt és nyakkendőt viselt, még a bőröndje is passzolt a ruhájához, bár azt félrelökte, mikor az izraeliekkel küzdött. „Hagyjatok már, bazeg, ne fogdossatok! Én is közületek való vagyok, hé! Ne csináljátok már!” Az inge szétnyílt a dulakodásban, és láthatóvá vált a hasára szorított véres kötés. Még akkor is üvöltve rúgkapált, amikor betuszkolták a furgonba. Nem értettem, mi történik. Miért pont őket szedték ki? Nem számított, hogy arabok vagyunk-e, de nem is a

¹⁷ Izrael ekkorra már végrehajtotta a II. Mózes-akciót, így befejeződött az etiópiai falasák hazatérése.

sérülés alapján szelektáltak, mert több olyan súlyos sérültet is láttam, akit az örök minden további nélkül átengedtek. Őket valódi mentőbe rakták, nem fekete furgonba. Tudtam, hogy a dolognak a kutyákhoz van köze. Talán a veszetzéget szagoltatták ki velük? Ennek lett volna a legtöbb értelme, úgyhogy a Jerohám melletti gyűjtőtáborban is csak erre tudtam gondolni.

Mármint az áttelepítőtáborban?

Áttelepítő- és karanténtábor volt. Akkor még csak egyszerű börtönnek hittem. Minden úgy történt, ahogy elképzeltem: sátrakba zsúfolva éltünk, katonák őriztek bennünket a szögesdrót mögött, és el kellett viselnünk a Negev-sivatag perzselő napsugarait is. Fogolynak éreztük magunkat, mert azok is voltunk, és bár sosem lett volna merszem apám képébe vágni, hogy „én megmondtam”, tudta ő azt anélkül is, elég volt rám néznie.

Az orvosi vizsgálatokra viszont nem számítottam; mindennap egészségügyi osztagok rohantak meg bennünket. Vér, haj, szövet, nyál, vizelet, széklet...¹⁸ Kimerítő volt ez a sok mintavétel, igazi sanyargatásnak éreztük. Csak azért volt elviselhető a napi tortúra, és egyes muszlim körletekben csak azért nem tört ki lázadás, mert a vizsgálatot végző orvosok és nővérek többsége is palesztin volt. Anyámat és a húgaimat egy amerikai doktornő vizsgálta, aki egy Jersey City nevű helyről érkezett. Az az orvos, aki apámmal meg velem foglalkozott, a gázai Dzsabalijából jött, de egy-két hónapja még ő is táborlakó volt. „Higgyék el, jól döntöttek, hogy idejöttek. Majd meglátják. Tudom, hogy most nem könnyű, de majd belátják, hogy ezt csak így lehetett” – mondogatta nekünk, és hozzátette, hogy amit az izraeliek állítanak, az sajnos mind igaz. Ekkor még nem tudtam hinni neki, bár egyre inkább hajlottam rá.

¹⁸ Ekkor még nem tudták, hogy a vírus képes-e életben maradni az emberi szervezeten kívül, pl. a salakanyagokban.

Három hetet töltöttünk Jerohámban, amíg átnézték az iratainkat, és elvégeztek minden egészségügyi vizsgálatot. Az volt az érdekes, hogy az útlevelünket jóformán ki se nyitották. Apámnak rengeteg utánajárással sikerült elintéznie, hogy minden okmányunk rendben legyen, de szerintem ezekkel a táborban nem is törődtek. Akit a hadsereg vagy a rendőrség nem keresett valami korábbi, „nem kóser” tevékenység miatt, annál csak a makulátlan egészségügyi bizonyítvány számított, semmi más.

A Szociális és Munkaügyi Minisztériumtól lakhatási utalványt és ingyenes oktatásra jogosító iratokat kaptunk, apámnak pedig megmondták, hogy olyan állása lesz, amiből az egész családot el tudja tartani. Amikor felszálltunk a Tel-Avivba tartó buszra, én csak azon morfondíroztam, hogy ez túl szép, hogy igaz legyen, és a pöröly hamarosan lesújt.

Le is sújtott, amint megérkeztünk Bersebába. Éppen aludtam, ezért nem hallottam a lövéseket, pedig a szélvédő is összetört. Arra ébredtem, hogy a busz elszabadult. Belerohantunk egy épület oldalába. Az utasok jajveszékelték, mindent vér és üvegszilánk borított. Közel ültünk a veszkijáráthoz, ezért apám gyorsan kirúgta az ajtót, és kiteszkolt minket a buszból.

A környező házak minden ablakából és ajtajából folyamatosan lőttek. Láttam, hogy katonák harcolnak civilek ellen, akik puskákkal és házi készítésű bombákkal támadnak. „Ez az, végre!”, gondoltam, és a szívem majd kiugrott a helyéről. „Elkezdődött a felszabadítás!” Csatlakozni akartam harcostársaimhoz, de mielőtt megmozdulhattam volna, valaki megragadta a galléromat és beráncigált egy Starbucksba.

Ledobtak a padlóra, a családom mellé. Anyám a két síró húgomat védelmezte a testével, apám meg a vállába kapott golyóval volt elfoglalva. Egy izraeli katona lenyomott a földre, nehogy kintről meglássanak az ablakban. Majd szétvetett a düh; már azt nézegettem, melyik üvegszilánkkal vághatnám át a bibsi torkát.

A Starbucks egyik hátsó ajtaja hirtelen kivágódott, mire a katona odafordult és lőtt. Véres hulla zuhant mellénk, rángatózó kezéből pedig kigurult egy gránát. A katona gyorsan felkapta és kidobta az utcára, de a levegőben felrobbant. Az izraeli teste megvédett minket a robbanás erejétől. Legyilkolt arab testvéremre rogyott, aki nem is arab volt. Amikor letöröltem a könnyeimet, akkor láttam, hogy pajesza van, a fején kipa, szétszakadt nadrágja zsebéből pedig véres cicisz lóg ki. A halott tehát zsidó volt, és zsidók voltak a fegyveres lázadók is! A felkelést tehát nem palesztinok robbantották ki – az izraeli polgárháború kezdetének voltunk részesei.

Maga szerint miért robbant ki ez a háború?

Szerintem több oka is lehetett. A palesztinok visszatelepítése nem volt túl népszerű lépés, ahogy a ciszjordániai kivonulás sem. A Stratégiai Falumentő Program is biztosan sokakat feltűzelt. Rengeteg izraeli nézte végig, hogy ledózerolják a házát, mert kellett a hely a megerősített, önellátó lakónegyedeknek. És azt hiszem, al-Kudsz volt az utolsó csepp a pohárban. A koalíciós kormány úgy ítélte meg, hogy ez a város a védelem leggyengébb pontja, mert egyrészt túl nagy, másrészt pedig itt van Izrael szíve. Nemcsak a várost ürítették ki, hanem a Nablusztól Hebronig húzódó folyosót is. Úgy gondolták, hogy a legnagyobb biztonság érdekében az 1967-es demarkációs vonal mentén húznak fel egy rövidebb védőfalat, és nem törődnek népük vallási fanatikusaival, akik nyilván tiltakozni fognak. Ezt csak később tudtam meg, ahogy azt is, hogy az izraeli hadseregnek csak azért sikerült legyőznie őket, mert a lázadók többsége ultraortodox volt, tehát sosem szolgált a seregben. Maga tudta ezt? Én nem. És rájöttem, hogy tulajdonképpen semmit nem tudok erről a népről, pedig gyűlöltem őket, mióta az eszemet tudtam. Amit addig igaznak hittem róluk, aznap szertefoszlott, és valódi ellenségünk lépett a helyükre.

A családommal egy izraeli tank hátulja¹⁹ felé szaladtunk, amikor feltűnt a sarkon egy olyan fekete furgon. Rakétavetővel rögtön teliibe találták az elejét. A furgon a levegőbe repült, aztán fejjel lefelé ért földet és vakító, narancssárga lángok csaptak fel belőle. Néhány lépésre voltam a tank ajtajától, ezért még azt is láttam, ami utána történt. Emberforma alakok másztak elő az égő roncsból; lassan cammogtak, egész testükön lángolt a gázolaj. A körülöttünk álló katonák tüzet nyitottak rájuk. Láttam, hogy a golyók a mellkasukba csapódnak, de mintha észre se vették volna. „B’rosh! Joreh b’rosh!” – üvöltötte mellettem a parancsnok, mire a katonák kissé feljebb emelték a fegyverüket. Az alakok feje... hát, szétrobbant. Még lángolt a testük, mikor a földre zuhantak ezek a fejetlen, szétégett hullák. Hirtelen megértettem, miről beszélt nekem az apám, és miről beszélt Izrael a világnak! Csak azt nem tudtam felfogni, hogy miért nem hallgatott rájuk senki.

¹⁹ Tankoknál ritkaságszámba megy a hátsó ajtó, az izraeli Merkava tanknak ráadásul kétszárnyú ajtaja van, amely megkönnyíti a harcra szállított katonák ki- és beszállását.

MAX BROOKS

ZOMBIHÁBORÚ

A zombiháború kis híján elpusztította az emberiséget.

Az ENSZ háborús vizsgálóbizottságának munkatársaként Max Brooks találkozott a győzelem kulcsfiguráival. A világszervezet hivatalos jelentésébe végül csak statisztikai adatok kerülhettek, Brooks azonban úgy döntött, hogy a túlélők elé tárja mindazt, ami a jelentésből kimaradt.

Az interjúkötetből megismerhetjük Kuang Csingsu doktort, aki megvizsgálja a nulladik beteget, és találkozhatunk Paul Redekerrel, az Oránia-terv atyjával is. A zombiháború veteránjai, az apokalipszis haszonélvezői és elszenvedői is nyilatkoznak a kilátástalannak tűnő harcról, a kormányok bal-lépéseiről, az emberi gyávaságról, ostobaságról és a derengő fényről az alagút végén.

E személyes hangvételű beszélgetések hű képet festenek a járvány borzalmas történetéről, pontosan dokumentálják a társadalmi és politikai változásokat, mégis megmarad bennük a legfontosabb: *az emberi tényező.*

Brooks természetesen tisztában van vele, hogy a leírtak talán túlságosan felkavarják egyes olvasóit, de vállalja a kockázatot, mert úgy véli, nem rejthetünk zsibbasztó statisztikák mögé.

Mindenkinek tudnia kell, milyen volt valójában a zombiháború.

„Ha kitör a zombiháború, átköltözünk Max Brookshoz. A műve horrornak lebilincselő, példabeszédnek pedig vérfagyasztó.” — **EMPIRE MAGAZIN**

„Kötelező olvasmány. Brooks olyan lenyűgöző részletességgel, olyan elképesztő hitelességgel ír, hogy az olvasóban okvetlenül felmerül a gyanú: talán tud valamit, amit mi nem.” — **SIMON PEGG**

„Nagyszerű alkotás. Brooks rettenetesen ráhibázott. Idén az egyik legjobb könyv.” — **DarkSide magazin**

Felnőtteknek ajánljuk!

2 999 Ft

Sötét örvény

csak úszóknak

felcsigáz és letaglóz